

Налшык, Тэрч, Аргудан... АдэкІэ-шэ

2-нэ нап.

Maxy 3 Ky

3-нэ нап.

зэщІыгъумэ 3-нэ нап.

ГуащІафІэщ щІэблэр 4-нэ нап.

Мыпхиэдэ лъэхъэнэ щыгэжыникъым

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек иригъэкіуэкіащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 зэрырикъум зыхуэгъэхьэзырынымрэ егъэкІуэкіынымкіэ къызэгъэпэщакіуэ комитетым хэтхэм я зэlущlэ.

АБЫ КЪРИХЬЭЛІАЩ КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Егоровэ Таокругым щыІэм и аппаратым и федеральнэ инспектор нэхъышхьэч

Зэгущгэр къыщызэгуихым КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек жиіащ: «Псом япэрауэ, сынывохъуэхъу Къэбэрдей-Балъкъэрым и илъэсищэр цэмкІэ Советым щекІуэкІынущ. УрыщыдгъэлъэпІэну гъэм дызэрыхэбэкъуамкіэ. Щіышылэм и 16 махуэр пэщІэдзэ хуэхъуащ Къэбэрдей-Балъкъэрым къикіуа ліэщіыгъуэ гъуэгуанэм, мы гъэм дгъэлъэпІэну махуэщІым. Къэбэрдей-Балъкъэрым автоном область щигъуэта лъэхъэнэм мыхьэнэшхуэ и ащ адыгэхэмрэ балъкъэрхэмрэ я дежкіэ икіи адэкіэ зэгъусэу я экономикэм, псэукІэм, щэнхабээм зегъэужьынымкіэ, лъэпкъ хъумэнымкІэ ІэмалыщІэхэр къахукъуэ-

- Къетхьэжьа Іуэхум и мыхьэнэр псоми къагурыlуэу, абы ди зэкъуэтыныгъэм, дзыхь зэхуэщІыным, лІакъуэхэр зэпыщІэным теухуауэ игъэзащІэ къалэныр, ди ехъулІэныгъэхэм я инагъыр, ахэр зэдгъэхъулІэн папщІэ дызэрыс къэралыгъуэм къытхуищ ар гупсысэ нэхъышхьэу шыпхышауэ шытын хуейщ республикэм и илъэси 100-м теухуауэ щыІэну дауэдапщэ псоми. зыхуэгъэхьэзырынри Махуэшхуэм къызэгъэпэщынри ди жылагъуэр нэхъри зэкъуэувэным, республикэм и зыужьыныгъэм къаруущІэ хуэхъунущ, дыщІигъуащ КІуэкІуэм.

Абы къыхигъэщащ гуфІэгъуэ дауэдапщэхэм я мызакъуэу, зыІэрыдгъэхьа ехъулІэныгъэхэми гулъытэ яхуэщІын зэрыхуейр. «Куэд къыдэхъулІащ. Абыхэм ящыщщ Къэбэрдей-Балъкъэрым и тхыдэм школипщІ зэгъусэу щаухуа лъэхъэнэ зэрыхэмытар, Бахъсэн псызэхуэхьэсыпІэр, Кавказ Ищхъэрэм щынэхъ ин дыдэ поликлиникэ, онкологие диспансер, щалэгъуалэ зэчиифІэхэм я уардэунэ зэрыдухуэр, нэгъуэщІхэри. Абыхэм мыхьэнэшхуэ яІэщ икІи ар зи ужь дитхэм я Іыхьэ мащіэщ. Апхуэдэщ гъуэгущіэхэр зэрытетлъхьэр, къуажэхэм псы зэрыкіуэ бжьамийхэр щІэкІэ зэрыщызэтхъуэкіыр, щэнхабзэмкіэ унэхэр жылэхэм зэрыдэтщіыхыр, Къэбэрдей-Балъкъэрыр бюджет ахъшэкІэ къызэрызэдгъэпэщыр. Иджыпсту диІэ мылъкум хуэдэ зэи дбгъэдэлъакъым. Ар зи фІыщІэр ди лъахэм ис гуащІэрыпсэухэрщ, Президентым иубзыхуа лъэпкъ проектхэр гъащІэм хэпщэным зи къару езыхьэлІэхэрщ. Илъэсищэм ирихьэлізу экономикэ ехъуліэныгъэшхуэхэм дызэрыхуэкІуари ди лэжьакіуэшхуэхэм я фіыгъэщ, Президентым сытым дежи зи гугъу ищІ ціыхухэм я псэукіэр егъэфіэкіуэным дэри лъэ быдэкІэ дызэрыхэувэфар къызыпэкІуар абыхэм я гуащІэрщ. 2022 гъэм зэхъуэкІыныгъэфІ куэд диІэнущ икІи ар Къэбэрдей-Балъкъэрым ис дэтхэнэ зы цІыхуми зыхищІэ-

нущ», - жиІащ КІуэкІуэ Казбек. - Къыхэгъэщыпхъэщ я лъахэр къы-

зэрыунэхурэ илъэси 100 зэрырикъур ди къуэш республикэхэми - Къэрэшей-Шэрджэсымрэ Адыгеймрэ - зэрагъэлъапІэр. Сыхуейт Темрезов Рашидрэ КъумпІыл Муратрэ гуфІэгъуэ Іуэхухэр зэгъусэу Москва щедгъэкІуэкІынымкІэ жэрдэм къызэрыхалъхьам щхьэкіэ фіыщіэ яхуэсщіыну. Мы Іуэху дахэхэр Президентым 2022 гъэр Урысейм ис лъэпкъхэм я щэнхабзэ тьянэ, КъБР-м и Правительствэм и хъугъуэфІыгъуэхэм и илъэсу зэри-УнафэщІ Мусуков Алий, УФ-м и Пре- гъзувам зэрытехуами мыхьэнэшхуэ зидентым и лыкіуэу Ипщэ Федеральнэ иіэщ, - къыхигъэбелджылыкіащ республикэ Іэтащхьэм.

Кіуэкіуэм зэіущіэм щіэсхэр къыхури-КъБР-м щыІэ Мэкъуауэ Тимур, минис- джащ илъэсищэр гъэлъэп Іэным зыхуэтерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ я гъэхьэзырыным иджы къыщыщІэліыкіуэхэр, щіыналъэхэм я Іэтащхьэхэр. дзауэ иужь ихьэну, лэжьыгъэшхуэ къазэрыпэщылъым хуэмыбэлэрыгъыну.

Мэлыжьыхьым и кІэхэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и махуэхэр Федерасей Федерацэм ЩэнхабзэмкІэ и министерствэм и гъусэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и махуэхэр фокlадэм Москва къызэрыщызэрагъэпэщынум теухуа планыр яубзыху. Абы ирихьэлІзу Къэрэшей-Шэрджэсымрэ Адыгей Республикэмрэ я гъусэу ди илъэси 100-м теухуа гуфІэгъуэ дауэдапщэхэр къалащхьэм щызэхэты-

КъБР-м щэнхабзэмкІэ и министр хъугъуэфІыгъуэхэр, хабзэмрэ бзэмрэ Къумахуэ Мухьэдин зэlущІэм зэрыщы-Къэбэрдей-Балъкъэр жиІамкІэ. Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 зэрырикъум зыхуэгъэхьэзырынымрэ егъэкіуэкіынымкіэ іуэхухэр мы илъэсым къриубыдэу екІуэкІынущ, 2020 - 2022 гъэхэм ятещІыхьауэ федеральнэ къызэгъэпэщакіуэ комитетым зэрызэхилъхьам тету.

2022 гъэм шэнхабзэ Іуэхугъуэхэмрэ спорт зэхьэзэхуэхэмрэ къызэрагъэпэщынущ. Абы хохьэ театр теплъэгъуэхэр, волонтер акцэхэр, ерыскъыхэкІ, мэкъумэш гъэлъэгъуэныгъэхэр, лъахэм, тхыдэм теухуа музей экспозицэхэр, щалэгъуалэ фестивалхэр, тхылъыщІэхэр къыдэгъэкІыныр, фильмхэр техыныр, нэгъуэщІхэри.

КъБР-м и Іэтащхьэм 2021 гъэм къыдигъэкlа унафэм ипкъ иткlэ, «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 ирокъу» медаль ягъэхьэзыращ, апхуэдэуи «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 ирокъу» дыжьыным къыхэщіыкіа ахъшэ жьгъей Урысей Банкым къыдигъэкlащ. Махуэшхуэм и эмблемэри яубзыхуакІэщ. Иджы илъэсищэм теухуа эскиз нэхъыфІыр къыхэхынымкІэ сабий зэпеуэр йокІуэкІ, Къэбэрдей-Балъкъэрым теухуа уэрэд нэхъ дахэ зэхэлъхьэным зэчий зыбгъэдэлъ цыхухар йолэжь.

Къэбэрдей-Балъкъэрыр илъэси 100 зэрырикъум зэрызыхуагъэхьэзырымрэ зэрекІуэкІынумрэ къыщагъэлъэгъуэну сайт щхьэхуэ ягъэпсащ, абы дяпэкІэ тхыгъэхэмрэ сурэтхэмрэ

иралъхьэ. Зэхуэсым щыжаІащ КъБР-м и Архив къулыкъущІапІэм сурэтхэмкІэ зэхэгъзува гъзлъзгъузныгъз екly къызэрызэригъэпэщынур, республикэм и къэралыгъуэр илъэси 100 зэрырикъум теухуа дэфтэрхэр щызэхуэхьэса тхылъ къызэрыдигъэкІынур. КъБР-м Граждан, жылагъуэ ІуэхущІапІэхэм ядэлэжьэнымрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ и министерствэм шыщхьэују - фокјадэ мазэхэм ирихьэлlэу лъэпкъ лагерым ныбжыш Іэхэр шызэхуишэсынуш, апхуэдэуи лъэпкъ-щэнхабзэ зэгухьэныгъэхэм я фестиваль иригъэкІуэкІынущ. Абы я зэфІэкІ щагъэлъэгъуэнущ

лъэпкъ-щэхнабзэ центру республикэм щылажьэ 14-м. КъБР-м и Лъэпкъ музейм къыщызэlуахынущ блэкlа лlэщІыгъуэм къыхэна экспонат телъыджэхэм я гъэлъэгъуэныгъэ, декоративно-прикладной гъуазджэхэмкІэ иджырей ІэщІагъэлІхэм я лэжьыгъэхэр щагъэлъэгъуэн утыку. Апхуэдэуи Къэ-бэрдей-Балъкъэрым и махуэшхуэхэм ирихьэлІэу кърата саугъэтхэмрэ гыгъэхэмрэ щызэхуэхьэса гъэлъэъуэныгъэ екіуэкіынущ. Изобразительнэ гъуазджэмкІэ музейм щызэхэтынущ ди сурэтыщІ цІэрыІуэхэм я ІэдакъэщІэкІхэр щызэхуэхьэса гъэ-лъэгъуэныгъи. КъБР-м и юбилейм теухуа зэхуэс нэхъыщхьэр МузыкэмкІэ театрым щекіуэкіынущ. КъищынэмышІауэ, юбилей махуэшхуэм теухуа щэнхабээ зэхыхьэ телъыджэр къызэрагъэпэщын папщІэ режиссер гупхэр Москва кърашынущ. А гуфІэгъуэ пшыхь иным хэтынущ республикэм и артистхэмрэ творческэ гупхэмрэ, урысей эстрадэм хэт уэрэджы ак уэхэмрэ къэфакІуэхэмрэ. А махуэхэм хэгъэгум щыхьэщІэнущ Москва, Урысейм и щІыналъэ зэмылІэужьыгъуэхэм къикІа хьэщІэ лъапІэхэр. Пшыхьыр зэхуащІыжынущ лазер шоухэмрэ хьэрэкІытіэ зэмыфэгъухэмкіэ. КъБР-м ЦІыхухэр егъэджэнымкІэ,

щІэныгъэмрэ щІалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министерствэм мэлыжьыхьым къыщыщІэдзауэ мэкъуауэгъуэ пщІондэ «Іуэху гуапэу 100» проектыр игъэзэщіэнущ, абы кърашэліэнущ волонтерхэр икІи социальнэ акцэхэр къызэрагъэпэщынущ. КъБР-м СпортымкІэ и министерствэм волейболымкіэ, стіолыщхьэ теннисымкіэ, футболымкіэ щіыналъэ зэхуаку турнирхэр, нэгъуэщІ спорт лізужьыгъуэхэмкіз зэпеуэхэр иригъэкІуэкІынущ.

Къумахуэ Мухьэдин къызэхуэсахэм я пащхьэ кърихьащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и махуэхэр Москва зэрыщекІуэкІынум теухуа планыр, абы УФ-м щэнхабзэмкІэ и министр Любимовэ Ольгэ и нэІэ щІэту къулыкъущІэхэр зэман гъунэгъум иджыри зэ хэплъэжынущ. Къэбэрдей-Балъкъэрым, Къэрэшей-Шэрджэсым, Адыгей Республикэм я махуэхэр Къэрал Кремль Уардэунэм къыщызэІуахыну я мурадщ. Абы иужькіэ махуитікіэ къалащхьэм и утыку нэхъыщхьэхэм, гъэлъэгъуэныгъэ залхэм щэнхабзэ зэхыхьэхэр щекlуэкlынущ хэгъэгуищым я уэрэджы ак уэхэмрэ къэфакІуэхэмрэ, сурэтыщІхэр хэту. Москва и центральнэ музейхэм ящыщ зым къыщызэІуахынущ КъБР-м и Лъэпкъ музейм и хъумапІэм хэлъ экспонатхэмрэ декоративно-прикладной гъуазджэхэмкіэ иджырей Іэщіагъэліхэм я лэжьыгъэхэмрэ щызэхуэхьэса гъэлъэ-

А махуэхэм Горькэм и цІэр зезыхьэ паркым «Къэбэрдей-Балъкъэрым фрегъэблагъэ» ІуэрыІуатэ-этнограмахуэшхуэ щызэхашэнущ, фие абы къыщызэlуахынущ щlалэгъуалэ джэгухэр, лъэпкъ шхыныгъуэхэр, республикэм и декоративно-прикладной гъуазджэр, нэгъуэщІхэри щаІэтыну утыкухэр. Ди лъахэм и спектакль нэхъыфіхэр щагъэлъэгъуэнущ Чеховым и ціэр зезыхьэ МХАТ-м, Вахтанговым и цІэр зезыхьэ ГАТ-м.

Зэіущіэм щыжаіахэм ипкъ иткіэ, КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек къулыкъущІэхэм пщэрылъ зыбжанэ ящищІащ, абыхэм ящыщщ «КъБР-р илъэси 100» дамыгъэр жыджэру дэни къыщагъэсэбэпыну, творческэ гупхэр Іуэхум хуэхьэзыру щытыну. Апхуэдэуи программэм хагъэхьэжыну унафэ ищащ илъэси 100-м и сквер къызэГухыныр, УФ-мрэ КъБР-мрэ я къэрал ныпхэр лъагэу шыф адзэн шып эхэр къыхахыну. Къызэхуэсахэм гу лъаригъэтащ махуэшхуэм ирихьэлІэу ягъэпса Іуэху псоми фіагъ лъагэ яіэу

и чэзум утыку кърахьэну. «Лэжьыгъэў къытпэщылъыр мащІэкъым, Іуэхугъуэ куэд едгъэкІуэкІын хуейщ, зы мэскъали гулъытэншэ тщІы хъунукъым. СыныволъэІу а псоми набдзэгубдзаплъэу фыхущытыну, и мыхьэнэр зыхэфщІэну. Фэрэ дэрэ къэдгъэщІэнум мыпхуэдэ лъэхъэнэ хэтыжынукъым. Ар хуабжьу пщІэшхуэщ икІи жэуаплыныгъэ ин зыпылъщ. КъищынэмыщІауэ, республикэм и етІуанэ лІэщІыгъуэм игъуэтыну зыужьыныгъэми и къаруушхуэщ. А Іэмалыр сэбэпынагъышхуэ пылъу къэдвгъэгъэсэбэп ди зэкъуэтыныгъэр гъэбыдэнымкіэ, экономикэмрэ псэукіэмрэнэхъризедгъэужьынымкlэ», -жиlащ Кіуэкіуэм зэіушіэм и кізухым. НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

Коронавирус узыфэ зэрыціалэм пэщіэтынымкіэ УФ-м и Правительствэм и деж щылажьэ Зэзыгъэуlу советым и зэгущгэм хэтащ КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек. Видеоселектор мардэм тету къызэрагъэпэща зэlущіэр ири-гъэкіуэкіащ УФ-м и Правительствэм и Унафэщ1 Мишустин Михаил.

АБЫ къыщыхагъэщащ «омикрон» штаммым игъэсымаджэхэр нэхъыбэ хъуами, госпиталхэм щІэлъхэм я бжыгъэр зэрыхэмыхъуар, узыр къазэрытемыхьэлъэм къыхэкІыу амбулаторэ кІэлъыплъыныгъэм щІэту зэрызагъэхъужыр. нэхърэ нэхъыщхьэр цІыхухэм япэ медицинэ Іуэхутхьэбзэхэр щыхуащІэ ІуэхущІапІэхэр мыбы хуэгъэ-Штамм хьэзырынырщ. лі эужьыг ъуэщі эм зэрызыкъызыкъуихым тепщІыхьмэ, амбулаторэхэмрэ поликлиникэхэмрэ я лэжьыгъэм фІыуэ къыхэхъуэнущ. Сымаджэхэр зэуэ нэхъыбэ хъумэ, а медицинэ Іуэхущіапіэхэр сыт и лъэныкъуэкІи абы хуэхьэзыру щытын папщіэ зэфіэдгъэкіын хуей лэжьыгъэхэм я нэхъыбэр абыхэм ятещІыхьауэ щытыпхъэщ. ЩІыналъэхэр хущхъуэхэмкІэ къызэгъэпэщыным сом меларди 5, языныкъуэ препаратхэр зэујуу къэщэхуным иджыри сом мелард 15 хухэтхынущ. УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкіэ, Финансхэмкіэ и министерствэхэм сыныволъэЈу а унафэхэм я проектхэр Правительствэм и зи Оперативнэ штабым и апхуэдэуи узым узэрыхэфлъхьэну. Поликлиникэхэм коронавирус узыфэ зэрыціалэр зыпкърыт сымаджэхэм шакІэлъыплъыну я лэжьыгъэм зэхъуэкІыныгъэ зэригъуэтым Іэмал къыдитынущ япэ медицинэ Іуэхутхьэбзэхэр щыхуащІэ ІуэхушІапІэхэм мылъкукІэ защІэдгъэкъуэну. Ауэ абыкІэ зэфІэкІынукъым, ФІэкіыпіэ зимыіэ медицинэ

УФ-м и Правительствэм щытопсэльыхь узыфэм зэрыпэщІэтыным

къэзылъахъэ щымыІэу зэзыхьыр щІыналъэ къулыкъущІэхэрщ», - жиІащ Ми-

шустин Михаил. ковэ Татьянэ къызэрыхигъэщамкіэ, щіышылэм и дерацэм и щІыналъэм щыІэ 60-м «дельта» штаммыр, ригъэпэщар зэрыхуейр, абы кІуэн хыхьэу ным и піалъэр ягъэмащізу Апхуэдэу гъэлэжьэн зэрыхуейм.

кІэлъыплъыныгъэм щІэтщ. пэщІэтыным теухуауэ дохурекІуэкІынум. АбыкІэ жэуап Республикэм и Іэтащхьэ тырхэм я чэнджэщи къы-КІуэкІуэ Казбек дыгъуасэ щыпщІэфынущ. Апхуэдэ иригъэкІуэкІащ Оперативнэ штабым и иужьрей зэ-УФ-м и Правительствэм и хыхьэм къыщащта уна-Унафэщіым и къуэдзэ Голи- фэхэр зэрагъэзащіэм теyxya зэіущіэ. Кіуэкіуэ Казбек къигъэлъэгъуа пщэ-18-м ирихьэл эу Урысей Ферылъхэм япкъ итк э, коронавирусыр зыпкърыт сысымаджэхэм я процент маджэхэм унэм зэрыще-Іэзэну хущхъуэхэмрэ узыр процент 40-м «омикрон»-р нэхъ пасэу къэхутэнымкІэ япкърытщ. Къэралым ко- тест-системэхэмрэ къэщэронавирус уз зэрыцІалэм хуным республикэ бюджеукъезыгъэл иммунитет зэ- тым къыхэкіыу мелуан 53-м иджыпсту- щІигъу хухахащ. Хущхъуэзэрыхъур процент хэр къагэрыхьэн щадзащ. 63,9-рэщ. Апхуэдэу Голико- Поликлиникэхэмрэ госпивэ Татьянэ къыхигъэщащ талхэмрэ щекіуэкі лэжьыкарантинымрэ лабораторэ гъэхэм къыхашэ КъБКъУ-м къэпщытэныгъэхэмрэ хуаІэ и медицинэ къудамэмрэ бгъэдыхьэкІэхэр егъэфІэ- республикэм и медицинэ колледжхэмрэ я ординакоронавирусым торхэмрэ студентхэмрэ. ЗэщхьэкІэ ягъэува каранти- ман гъунэгъум къриубыдэу Республикэ сабий клиникэ махуиблым хуагъэкlуэну. сымаджэщым къыщызэlуатепсэлъыхьащ хынущ коронавирус узыфэ ІуэхущІапіэхэм я лэжьакіуэ- зэрыціалэ лізужьыгъуэхэм я нэхъыбэр унэм щІэсу шІэр зыпкърыт сымаджэхэр къыщахутэ икІи щагъэ-Къэбэрдей-Балъкъэрым хъуж амбулаторэ центр, коронавирус узыфэ зэры- абы тест-къэпщытэныгъэціалэмкіэ щыіэ щытыкіэр хэр щебгъэкіуэкі хъунущ,

центрхэр щолажьэ Налщык дэт къалэ клиникэ сымаджэщхэм, Прохладнэ район сыма-Нарткъалэрэ джэщхэм, Анзорейрэ щыІэ ЩІыналъэхэм зэдай, узыфэ зэмылІэужьыгъуэхэр зыпкърытхэм щегэээ сымаджэщхэм. ПЦР-тест Іэмалхэр къагъэсэбэпу узыр къыщахутэ лабораторэу 12 мэлажьэ, КТ-къэпщытэныгъэхэр медицинэ Туэхущ аптэў 7-м щрагъэкІуэкІ. Коронавирус узыфэ зэрыц алэм зэрыпэщіэт вакцинэр ціыхухэм яхэлъхьэныр жыджэру йокІуэкІ. Мастэр щыхалъхьэ пункт 85-м, апхуэдэу цІыхухэр куэду щызэхыхьэ щІыпІэхэм ягъэІэпхъчэ пункту 19 щолажьэ, Іуэхущі́апіэ́хэм кlуэурэ вакцинэхэр хэзылъхьэ гуп щхьэхуэу 59къызэрагъэпэщащ. КъищынэмыщІауэ, КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм коронавирусымкІэ и колл-центрым и щІагъэхуэблэжьыгъэр жьащ, абы зыпыпщІэфынущ 122 номерымкІэ.

Ди къуэш республикэхэм

ІэнатІэм

страхованэмкІэ

зэрызыщІэдгъэкъуэн

мылъкуи хухэтхын хуейщ.

Узыфэ зэрыц алэм дызэры-

пэщіэтыфынур елъытащ

ФІэкІыпІэ зимыІэ меди-

цинэ страхованэмкіэ Іэна-

тІэмрэ япэ медицинэ Іуэхут-

хьэбзэхэр шыхуашІэ Туэху-

щапіэхэмрэ я лэжьыгъэр

Адыгейм и сенаторыщІэ

АДЫГЕЙ. *АР-м и Іэтащхьэ Къумпіыл Мурат іэ щіидзащ Адыгэ Республикэм и* Гъэзэщіакіуэ властым къыбгъэдэкіыу Урысей Федерацэм и Федеральнэ Зэхуэсым ФедерацэмкІэ и Советым Наролин Александр сенатору зэригъакІуэм теухуа унафэм.

ФИГУ къэдгъэкІыжынщи, а къулыкъум пэрыта Селезнёв Олег иджыблагъэ дунейм ехыжащ. Иджы Федерацэмкіэ Советым Адыгейм къыбгъэдэкІыу щолажьэ Наролин Александррэ Хъупсырокъуэ Муратрэ.

КъумпІылыр Наролиным ехъуэхъуащ икІи жиІащ УФ-м и Президент Путин Владимир къахуигъзув къалэнхэр гъззэщіэнымкіэ республикэр федеральнэ центрым зэрыдэлажьэм мыхьэнэшхуэ зэриіэр, къэрал унафэщіхэр къадэіэпыкъуурэ хэгъэгум и псэукІэм, экономикэм зэрызиужьыр. А псори зэпэщу зэдэлэжьэнымкІэ сенаторхэм куэд зэрелъытар къыхигъэщащ икІи жыджэру и

къулыкъум пэрытыну къыхуриджащ.

ИлъэсыщІэм куэд щыхьэщІащ

АБХЪАЗ. Урысей туроператорхэм ИлъэсыщІэ зэрыжаІамкіэ, хуэшхуэхэм Абхъазым зыгъэпсэхуакlуэ куэд щыlащ. Псом япэу туристхэр дэзыхьэхар коронавирус уз зэрыціалэм зэрыпэщіэт мардэхэр Абхъазым зэрыщыземыкіуэрщ.

РЕСПУБЛИКЭМ уихьэнми хьэщіэщхэм ущіэтіысхьэнми, ПЦР-тести QR-коди ухуейтэкъым. Ауэ хэгъэгум и унафэщІхэм цІыхухэр къыхураджэрт маскэ зы-Іуагъэлъыну, я Іэхэр щІэх-щІэхыурэ ятхьэщІыну, ціыху Іув щызэтрихьэм деж метр 1,5-кlэ зэпэlэщlэу щытыну. Мы гъэм Урысейм икlыу Абхъазым зы-

гъэпсэхуакіуэ кіуахэм жэщипліым ціыхуитым сом мин 25-м щегъэжьауэ мин 35-м нэс щІатащ. Нэхъыбэр жэщи 4-м щегъэжьауэ 7-м нэс щы ащ.

ИлъэсыщІэ махуэшхуэхэм цІыхухэм я нэгу зыщрагъэужьыну нэхъ къыхахар Гагрэ, Новый Афон, Сыхъум къалэхэрщ.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

«Си хабзэубзыху жэрдэм»

КъБР-м и Парламентым къыхилъхьащ «Си хабзэубзыху жэрдэм» зэпеуэр. Абы хэтыну къыхураджэ егъэджэныгъэм, щІэныгъэм, жылагъуэ лэжьыгъэм епха Іуэхум пэрыт щІалэгъуалэр. Лэжьыгъэхэр республикэм и къызэгъэпэщакІуэ комитетым къыхихынущ гъатхэпэм и 1 пщІондэ. Зэпеуэм теухуа хъыущыщІэупщІэ барым хъунущ 42-60-84, 40-45-26 телефонхэмкІэ е *www*. parlament.kbr.ru сайтым. Хэщіапіэр: Налшык, Лениным и уэрам, КъБР-м и Парламентым и унэ, 105-нэ пэш.

КъБР-м и Парламентым и пресс-IуэхущIапIэ.

Гу зылъытапхъэ

КъБР-м и Іэтащхьэм Администрацэм жэщми махуэми щолажьэ коррупцэм пэщІэтыным теухуауэ піэщіэгъуэкіэ ціыхухэр здэпсалъэ хъуну телефонхэр:

8(8662) 40-89-70, 40-34-32.

Г Адыгэ Псалъэ adyghe@mail.ru smikbr.ru adygepsale adyghepsale.ru apkbr.ru

мыщІэу а псоми дакІэлъыплъырт,

нэужьи СулътІан иджыри зыкъом-

рэщылэжьащколхозым. Къытралъ-

къилъху нэхъыжьхэр 1947 гъэм хуит

къащІыжа нэужь, унагъуэм псэху-

лъапсэм къэкІуэжат, я узыншагъэм

сэкъатышхуэ яІэу. Нэхъыжьхэм

хуэдэ дыдэу гугъу емыхьами, уна-

гъуэм къинахэри НКВД-ми жыла-

гъуэми ягъэтыншакъым. «Властым

куэдрэ кІэлъадзащ анэми абы и

гъуэм тыншыгъуэ щагъуэтыжар

1956 гъэм иужькІэщ. Пщыбийхэ

къабгъэдэкІ дэфтэр а илъэсым

хуагъэхьауэ щытащ СССР-м и Со-

вет Нэхъыщхьэм и Президиумым и

Хэку зауэшхуэм и илъэсхэм зи

еджэныр зэпыуауэ щыта СулътІан и

ныгъэм и нэхум хуеlэ щlалэщlэм

курыт школыр къиухыну Іэмал щи-

лэжьыгъэкІи псыхьа хъуа щІалэ-

щІэр къулыкъу зыдищІэ сэлэтхэм

къахэщырт и хьэл-щэнкІи бэшэ-

чагъкІи. Частым и унафэщІхэм абы

гу лъамытэу къэнакъым икІи и зэ-

фіэкіхэм хигъэхъуэну Сулътіан

Минск къалэм дэт полковой шко-

лым ягъэкІуауэ щытащ. Еджэныр

щытхъу иІэу зэфІиха нэужь, зыхэкІа

частым къагъэкІуэжащ сержант

ціэр зыфіаща адыгэ щіалэ жы-

лэр партым хыхьащ а илъэсхэм.

Къулыкъу зэрищІэм хуэдэу, пщы-

1959 гъэм дзэ къулыкъур къри-

Залымджэрий ягу къагъэкІыж

Къэбэрдей-Балъкъэрым къэрал кlуэці зэм, ди зэпіэзэрытыгъэм, мамырыгъэм я Іуэхухэмкіэ и органхэмрэ къэрал кіуэціы- хъумакіуэу, - къыхагъэщащ къызэхуэсадзэхэмрэ я тхыдэм и музейм щекіуэкіащ хэм Щоджэм Залымджэрий Дэвлэт и къуэм и фэеплъ зэгущгэ.

КЪЭРАЛ кІуэцІ къулыкъум и полковникыу щыта, ЛІыгъэм и ордену 2, Жуковым и медаль, Урысей Федерацэм юстицэмкіэ и ми-Чайкэ Юрий къыбгъэдэкІ кІэрахъуэ (1990 - 2006 гъгъ.), апхуэдэуи ведомствэм и дамыгъэ зэмылГэужьыгъуэхэр зыхуагъэфэща хабзэхъумэ нэсыр ІэнатІэ пэрымытыжми, лэжьыгъэм адэкІи хэлъхьэныгъэшхуэ хуищіащ къащіэхъуэ щіэблэр гъэ-

Щоджэм Залымджэрий лэжьащ КъБР-м и МВД-м Уголовнэ къэлъыхъуэныгъэмкІэ и управленэм и унафэщІым и къуэдзэу, «Вулкан» гуп хэхам и япэ командиру, Урысей ФСИН-м и управленэу КъБР-м щы эм и унафэщІым и къуэдзэу. КъыхуащІа гулъытэхэм, тыгъэхэм ящыщщ террорым пэщІэт Іуэхухэм зэрыхэтам, щІэпхъаджагъэ хьэлъэхэр сэтей къызэрищІам къыпэкІуэу къы-

- Ар щытащ Хэкум, и щІыналъэм, хаб-

Щоджэм Залымджэрий хэлъхьэныгъэш-хуэ хуищІащ ди республикэм и хабзэхъумэ Іэнатіэхэм я лэжьакіуэхэм я тхыдэ фэеплъыр хъумэным. Абы къигъэнащ газет тхыгъэхэр, тхылъхэр, очеркхэр, щыІэщ нэмытхыса и ІэдакъэщІэкІхэр.

Зэіущіэм псалъэ гуапэ куэд щыжаіащ кърагъэблэгъа хьэщІэхэм: Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэ МВД-м, Урысей ФСИН-м и управленэу КъБР-м щы эм, Урысейм и ТхакІуэхэм я союзым, Урысей МВД-м и Краснодар университетым и СКИПК-м (филиалым), КъБР-м Къэрал кіуэці іуэхухэмрэ къэрал кіуэціыдзэхэмрэ ветеранхэм я советым, КъБР-м щыІэ МВД-м и пенсионерхэм я ліыкіуэхэм, къыдэ-

лэжьахэм, ныбжьэгъухэм, и Іыхьлыхэм. - 2021 гъэм мэкъуауэгъуэм и 12-м ди ныбжьэгъум и гум къеуэн щигъэтащ, мазибл дэкlауэ дыкъызэхуэсащ дакъикъэкlэ дыщыму абы и фэеплъым пщІэ хуэтщІыну, а псалъэхэмкІэ яухащ Щоджэм Залымджэрий теухуа зэlущlэр. **ДЫГУЛЫБГЪУ Жантинэ**.

Налшык, Тэрч, Аргудан... АдэкІэ-щэ?

фыщыдгъэгъуэзащ щіезыгъэгъуфар. Дауи, нэхъыбэкіэ да-«Адыгэ псалъэ» газетым 2022 гъэм и япэ шыгугъат Къэбэрдей-Балъкъэрым и жыилъэс ныкъуэм щіэджыкіакіуэхэм іэ лагъуэ нэхъ ин дыдэхэу Дыгулыбгъуейм зэрытрадза щіыкіэм. Икъукіэ гуапэ тщы- (43-м ди газетым традзауэ аращ), Нар-хъуащ абыхэм процент пщыкіутху къа- таным (29-м), Щхьэлыкъуэм (20-м), Шэзэрыхэхъуар. Адэкіи Іуэхур ефіэкіуэну дыщогугъ.

«Урысей пощтым» Къэбэрдей-Балъ- дэтхэнэми щыпсэум я ціыху бжыгъэр къэрым щигэ къудамэм и лэжьакгуэхэм мини 10-м зэрышгигъурэ күэд зэрышгар ди лъэlукіэ тхуагъэхьэзыращ респуб- къэплъытэмэ, лъэпкъ газетым гулъытэ ликэм и къалэхэмрэ къуажэхэмрэ «Адыгэ щагъуэ зэкіэ зэрыщимыгъуэтыр нэпсалъэ» газетым Іэ зэрыщытрадза щІыкІэм теухуа тхыгъэ. Куэдым ар зэрафіэхьэлэмэтынүм шэч хэлъкъым. Къыхэдгъэщыну дыхуейт ди щіэджыкіакіуэхэр нукъым «Адыгэ псалъэм» и къыдэкіынэхъыбэ дыдэу Налшык (335-рэ), Тэрч гъуэ къэс щіэщыгъуэрэ хьэлэмэтрэ (115-рэ) къалэхэм, Аргудан къуажэм фщыхъун папщіэ. Фэри фыхущіэкъу фи

Налшык Налшык къалэ - 335 Кэнжэ - 9 Іэдииху - 6 Псори зэхэту - 350

Аруан район Нарткъалэ - 85 Псыгуэнсу - 53 Старэ Шэрэдж - 33 Къэхъун - 31 Аруан - 25 Шэрэдж Ищхъэрэ - 21 Псынабэ - 14 Джэрмэншык - 10 Шытхьэлэ - 10 Псыкуэд - 8 Мэрзэхъу - 5

Тэрч район

Чёрнэ Речкэ - 4

Псори зэхэту - 299

Тэрч - 115 Терекскэ - 39 Акъбащ Ипщэ - 19 Курп Ипшэ - 18 Арыкъ - 16 Урожайнэ - 15 Хьэмидей - 15 Плановскэ - 13 Курп Ищхъэрэ - 12 Дейскэ - 9 Опытнэ - 8 Тамбовскэ - 8 Инарыкъуей - 5 Белоглинскэ - 2 Новэ Хьэмидей - 2 Джулат - 1 Заводской - 1 Интернациональнэ - 1 Псори зэхэту - 299

Лэскэн район Аргудан - 113 Анзорей - 47 Урыху - 44

Хьэтуей - 34

Лэскэн ЕтІуанэ - 22 Ерокъуэ - 15 Псори зэхэту - 275

> Бахъсэн къалэмрэ районымрэ

Зеикъуэ - 55 Бахъсэн - 47 Дыгулыбгъуей - 43 Къулъкъужын Ипщэ - 32 Къулъкъужын Ищхъэрэ - 26

Куба - 12 ХьэтІохъущыкъуей - 11 Бахъсэнёнкэ - 6 Ислъэмей - 5 Псыхъурей - 5 Кыщпэк - 3 Жанхъуэтекъуэ - 2 ПсыкІэху - 1

Псори зэхэту - 248

Дзэлыкъуэ район Каменномостскэ - 68 Сэрмакъ - 61 Малкэ - 37 Къамылыкъуэ - 19 Дзэлыкъуэкъуажэ - 15 Псынэдахэ - 13 Совхознэ - 7 Приречнэ - 5 Шордакъ - 4 ЯтІэкъуэ - 4 Зольскэ - 3 Чыщбалъкъ - 2

Шэрэдж район Аушыджэр - 57 Жэмтхьэлэ - 52 Зэрэгъыж - 18 Къэщкъэтау - 4 Псори зэхэту - 131

Светловодскэ - 2

Псори зэхэту - 240

Шэджэм район Лашынкъей - 34

Ислъэмейм (5-м), Кэнжэм (9-м). Абыхэм рылъагъущ. Дяпэкіэ я гупэр нэхъ къытхуагъэзэну дыхуейт. . Дэ ди лъэныкъүэкlэ тлъэкl къэдгъэнэ-

джэм Етlуанэм (17-м), Зеикъуэм (55-м),

(113-рэ) зэрыщыІэр. А щІыпіищращ 100-м унагъуэм адыгэ псалъэр зэрыщыІуным.

Нартан - 29 Щхьэлыкъуэ - 20 Шэджэм - 19 Шэджэм Етlуанэ - 17 Псори зэхэту - 119

Прохладнэ къалэмрэ

районымрэ Алътуд - 16 Къэрэгъэш - 11 Прохладнэ - 5 Псыншокъуэ - 3 Псори зэхэту - 35

Май район Май къалэ - 4 Александровскэ - 1 Псори зэхэту - 5

Іуащхьэмахуэ район Тырныауз къалэ - 3 Эльбрус - 1 Нейтринэ - 1 Псори зэхэту - 5

«Адыгэ псалъэм» тезыдзэну хуейхэм сыт шыгъчи ар щахузэфІэкІынущ «Урысей пощтым» Къэбэрдей-Балъкъэрым щиІэ дэтхэнэ къудамэми. Ди газетыр къебгъэхь хъунущ мазаем (февралым) шыщІэдзауи, адрей мазэхэм щегъэжьауи. Дауи, и уасэри нэхъ пудынущ. Къапщтэмэ, пощтзехьэм къыпхуихьынумэ, мазитхум техуэнур - сом 604-рэщ, уэ езым уи гъунэгъу пощтым и къудамэм къыщепІыхыжынумэ-сом 550-рэщ. КъыкІэлъыкІуэ мазэм къыпіэрыхьэн папщіэ узэрытым и 23-м фІумыгъэкіыу тедзапхъэщ. ФеужьэрэкІ, маржэ, фэращ дэ дыщІэлажьэр!

ХЬЭТАУ Ислъам

Пщыбий Сулът ан Хъанджэрий и къуэр ди республикэм къыщаціыху зэфіих и іуэхуфіхэмкіэ, нэгъуэщІхэм къазэрыхэщ и дуней тетыкіэ екіумкіэ, хэлъ ціыхугъэ лъагэмрэ нэмысымкіэ. Жылагъуэм пщіэшхуэ щызиіэ а нэхъыжьыфіым и гъащіэр хуигъэпсащ ди щіыналъэр егъэфіэкіуэным, абы къихъуэ щіэблэр ди лъэпкъ уардэм хуэфащэу къэгъэтэджыным. Ар Зауэм, лэжьыгъэм, Іэщэкіэ Зэщізузэда Къарухэм, хабзэхъумэ ІэнатІэхэм я ветеранхэм (пенсионерхэм) я республикэ советым и президиумым, УФ-м и Журналистхэм я союзым хагъэхьащ. НэхъыжьыфІым, хэкупсэ нэсым и ныбжьыр нобэ илъэс 90 ирокъу.

НАРТАН (Къылышбийхьэблэ) жылэм щыщ мэкъумэшыщІэ унагъуэм 1932 гъэм щІышылэм и 20-м къыщалъхуащ Пщыбий СулътІан. Абы и адэ Хъанджэрийрэ и анэ Tlaбыхурэ унагъуэ дахэ яухуауэ, зэгурыІуэрэ зэдэІуэжу псэурт. Быныфіэ хъуа унагъуэм къащіэхъуэрт щалиплірэ хъыджэбзиплірэ: Хутэ, Хьэжысмел, Мухьэмэд, Хъанигуащэ, Азэ, Инал, Розэ, Сулът ан сымэ. Сабийхэр зыхуей хуэзыгъазэ, унагъуэ Іуэхури тэрэзу зэфІэзых бзылъхугъэт Тіабыху. Унагъуэм я нэхъыжь Хъанджэрий хыхьэхэкІ зиіэ, еджэкіэ, тхэкіэ зыщіэ ціыху акъылыфІэт. Унагъуэм уней тыкуэн ягъэлажьэрти, псэукіэ хъарзынэ дитт. Шхынкіи гугъу дехьырт: къаляІэт, къищынэмыщІауэ, и мылъку хьэлэлым псапи хищІыкІыурэ и гъунэгъухэм, благъэхэм ядэІэпыкъурт. Апхуэдэ цІыху жумартыр куэдым щІэгъэкъуэн, чэнджэщэгъу тэкъыми, псори шха нэужь. пшІаяхуэхъурт, и бынри фІым, дахэм щІипІыкІырт. Жылэр колхозу щызэгухьэм, Хъанджэрий и мылъкур ран гуарцэмрэт ди шхыныгъуэр. абы хилъхьащ, адрейхэм щапхъэ яхуэхъуу.

Апхуэдэу Тхьэм иухати, а лІы щыпкъэр куэдрэ ящхьэщытакъым хьа илъэсхэр кlуэуэ, абы и анэи унагъуэ дахэм. ТІабыху сабий гупыр къыхуэнэри, ар 1936 гъэм дунейм ехыжащ. Гуауэшхуэт ар гъуэ тІэкІу игъуэтыжащ. Ахэр адэжь унагъуэм ис дэтхэнэм и дежки, аршхьэкіэ хэт ищіэнт ар нэгъуэщі гузэвэгъуэхэми я щіэдзапіэ хъуну?.. 1937 гъэр лъэхъэнэ гугъут къэралым и дежкlэ: «властым и бий» фіащурэ лажьэншэу ціыху минхэр и бийм и щіэблэ» псалъэ дыджхэр щагъэтІыс зэмант. Уней тыкуэн зи унагъуэр зэпэщу нэІэм щІэту къэна сабийхэми. УнаиІэу, зыгъэпсэууэ щыта Хъанджэрий щымыІэжми, Пщыбийхэ я бын нэхъыжьхэм ирагъэхьащ лъэхъэнэм и бэлыхьыр.

- Ди адэр дунейм зэрехыжрэ илъэси дэмыкlayэ ди унагъуэм ар- Унафэщ Ворошилов Климентий. миссэм и унафэщу. Абы и къалэнгуэру гузэвэгъуэ ин къихъуауэ щы- Абы къыдигъэк а унафэм ипкъ иттащ, - игу къегъэкіыж Сулътіан. - кіэ, «властым и бий» мыхъурыр куэ-Мылъкуу диlа псори: щхьэлри, ты- дым щхьэщахыжат, хей ящІыжри. гъэсэныгъэ лакым и бын» фіащри, ягъэтіысауэ яхиубыдат апхуэдэ жьы Іурыхьэщытащ абы ирихьэлізу балигъыпіз Гъуз зыгъузтыжахэм. иува си къуэш нэхъыжь Хьэжысмелрэ си шыпхъу нэхъыжь Хутэрэ. Абыхэм илъэс пщІырыпщІ къыт- нэ къикІырт абы пищэну. ЩІэралъхьат, лъагъунлъагъу зыгуэр яхуэкІуэнуи письмо ятхынуи хуимыту... Хутэ Къэзахъстаным, Хьэ- гъуэтар 1956 гъэрщ. КъыкІэлъыкІуэ жысмел Сыбырым ягъэкІуат. А илъэсхэм Пщыбийм дзэм къулыкъу илъэси 10-р ди анэм зэригъэкІуам щищІащ. Гугъуехьым щІапІыкІа. ущІэумыупщІэ...

А гугъуехь псоми къыхыхьэжат 1941 гъэм къэхъея Хэку зауэшхуэр. Зеиншэ быным ятелъ бэлыхымрэ хьэзабымрэ тіуащіэ ищіат а мафіае гуащІэм. Илъэси 10-м щІигъуа къудей Сулътіан и нэгу щіэкіащ зауэм пыщ а гугъуехьхэри политикэ залымыгъэм къахуиша лъэпощхьэпохэри. Абы и къуэш нэхъыжь Мухьэмэд дзэм ираджауэ 115-нэ шу дивизэм хэту зауэм Гутт. Пщыбийхэ я джэрыр. Сэлэтхэм я щапхъэ щ аунагъуэм хуэдэхэр куэд хъурт а лъэхъэнэм.

- Ди къуажэм укъиплъыкlыу ф1ы- хьэщхьэкlэ еджэурэ абы ехъулlэуэ плъагъурт Налшык бийм и ныгъэкІэ къиухауэ щытащ парт кхъухьлъатэхэр къызэрыщхьэщыхьэр, лагъымхэр къалащхьэм зэрыщрадзыхыр. Илъэс 11 - 14 зи хьэліащ Пщыбийм, щытхъушхуэхэр зэхуэхьэсащ иригъэкіуэкі хэкупсэ ныбжь щіалэ ціыкіухэм шынэ ды- иізу. Куэдрэ зимыізжьэу ар лэжьа-

ящыщ Машзаводым. Парт, жылагъуэ Іуэхухэми хуэжыджэр Сулъ- хэми ныбжыыщ Іэхэми. тІан цІыху зэпіэзэрыту зэрыщытым мыбдежми гу щылъатащ. КПСС-м и Налшык къалэ комитетІан куэд дэмыкІыу ягъэкІуащ Нал-

Лэжьыгъэ ІэнатІэщІэм пэрыува-

Хэкупсэ нэсу

зи гъащІэр зыхь

лэжьащ Ресторанхэмрэ шхапІэхэмрэ я Къэбэрдей-Балъкъэр трестым и «Нартыху», «Мороженое», «Лэкъум» кафехэм я унафэщІу. А къулыкъум зэрыпэрытым хуэдэу, зауэм и лъэхъэнэм топсэлъыхьыж СулътІан. - Ди анэр сымаджэт, лэ-Пщыбийм и щІэныгъэм адэкІи хижьэфынутэкъыми, си къуэш нэгъэхъуащ. Абы сытым дежи и щапхъыжь Иналрэ сэрэ колхоз губгъуэм хъэт и къуэш Инал. иужькІэ профессор хъуар, щыхьыціэ зыбжани мыкъ шей фіыціэт ди пщэдджызыфіащар, лъэпкъ щіэныгъэм и жьышхэр, адрей колхозхэтхэм зыужьыныгъэм хэлъхьэныгъэ ин папщІэ къызэрагъэпэщ шэджагъуашхэм (общепитым) дэ дыхэт-Нартан къуажэм дэт курыт школ фІэм щэхуу зыгуэрхэр тІуигъахуэрт. Адрейм щІэрыкІуэмрэ сэхуикІи 1969 гъэм фІы дыдэу къиухащ Москва сатум щыхурагъаджэу дэт Бий ерур ди щІыналъэм ирахужа институтыр. Зи Іэщіагъэмкіэ щіэ-

> ранхэмрэ шхапІэхэмрэ я Къэбэрдей-Балъкъэр трестым и парт зэгухьэныгъэм и комитетым и секретару хахащ. Иужькіи Іэнатіэ зыбжанэм пэрытащ Пщыбийр, дэтхэнэри иригъэф ак уэу, и къалэнхэр къызыхуэтыншэу игъэзащІэу. И ныбжьыр нэсу пенсэм кlya нэужьи, Іуэхуншэу зы махуи щыскъым нэхъыжьыфІыр. Ар жыджэру хэтщ республикэм щекІуэкІ жылагъуэ гъащІэм. Зауэм, лэжьыгъэм, Іэщэкіэ Зэщіэузэда Къарухэм, хабзэхъумэ Іэнатіэхэм я ветеранхэм (пенсионерхэм) я республикэ советым и президиумым хэтщ ар, ЩІалэгъуалэм ядэлэжьэнымкІэ и ко-

ныгъэ нэхъыщхьэ зиlэ, зэхэщlыкl

лъагэ зыбгъэдэлъ СулътІан Ресто-

хэр пыщіащ щіалэгъуалэм, ныбжьышІэхэм зауэ-псэкупсэ, хэкупсэ ядегъэкІуэкІыным. куэнри, фермэри, Іэщри - ди адэм Пщыбий Хъанджэрий и бынуна- ЖыпІэнурамэ, Пщыбийр а лэколхоз ухуэныгъэм хилъхьами, «ку- гъуэшхуэри, Тхьэм и фІыщІэкІэ, жьыгъэм хъарзынэу йохъулІэ. Ар щіэх-щіэхыурэ яхуозэ школакіуэхэм, студентхэм, къыщопсалъэ

махуэшхүэ зэхыхьэхэм.

Пщыбийр апхуэдэу тхэнми дехьэх. Зыхэт ветеран зэгухьэныгъэм и ІуэхущІафэхэм, зауэмрэ лэжьыгъэмрэ я ветеранхэм ятеухуа тхыгъэхэр абы щІэх-щІэхыурэ къытрырегъадзэ республикэ газетхэм, журналхэм. УФ-м и Журналистхэм я союзым хэт Пщыбийм и къалэмыпэм апхуэдэу къыпыкlащ рассказхэр, гушы Гэхэр, таурыхъхэр. Дунейм къытехьащ Пщыбий СулътІан и тхылъхэри: «В небе Ястреб» риотов» («Печатный двор», 2014 гъэ). Япэ тхылъыр теухуащ ди хэкуэгъу ліыхъужьхэм Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм зэрахьа лІыадмирал Головко Арсений, кхъухьлъатэзехуэхэу Къанкъуэщ Ахьмэдхъан, КІэрэф Анатолэ, ТхьэкІумащІэ Абдулчэрим, Іэщын Юрэ, топгъауэ Стеблинский Сергей сымэ, нэгъуэщІхэми ятеухуа тхыгъэхэр. Пщыбийм и етІуанэ тхылъым щыгъэсэныгъэм теухуа тхыгъэ зэмы-

піэ Іэнатіэ увауэ щытащ ди рес- ліэужьыгъуэхэр, апхуэдэу очеркхэр, публикэм абы щыгъуэ промыш- рассказхэр, детективхэр, гушы!эленнэ ІэнатІэ пэрыту щыІахэм хэмрэ таурыхъхэмрэ. Тхылъхэр зэхуэдэу яфІэгъэщІэгъуэнщ балигъ-

Жылагъуэ гъащІэм хуэжыджэр Сулът ан хэтащ «Тек Іуэныгъэ Иным и ЛІыхъужьхэр» къэралпсо литетым пщэрылъ къыхуищІри, Сулъ- ратурэ зэпеуэм. Ар къызэрагъэпэщат Урысейпсо зауэ-тхыдэ шык дэт гастроном №2-м экспеди-тору. 3эгухьэныгъэм, УФ-м Зыхъумэ-жыныгъэмкlэ, Егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмкіэ, Щэнхабзэмкіэ и мими, абы щІэхыу хэзэгъами, Пщы- нистерствэхэм, Урысей къэрал биббийм мурад ищіащ а Іэщіагъэм лиотекэм. Тхакіуэм абы игъэхьа нэхъ куууэ хуеджэну икІи ЕсэнтІыгу «Возвращение домой» рассказым дэт кулинарие школым щіэтіыс- гулъытэшхуэ игъуэтащ, зэпеуэм и хьащ. Ехъуліэныгъэ иіэу еджэныр тхыгъэ нэхъыфіхэм хабжащ. Пщы-1963 гъэм зэфіэзыгъэкіа Іэщіа- бийм къыхуагъэфэщащ зэпеуэм и гъэліым дзыхь къыхуащіащ жэ- диплом, къэралпсо зэхьэзэхуэм пауаплыныгъэ зыпылъ ІэнатІэхэр. Ар шэ щыхъуахэм зэрахэхуам и щыхьэту.

Котляровхэ Мариерэ Викторрэ я тхылъ тедзапІэм 2019 гъэм къыщыдэкІащ Пщыбийм и нэгъуэщІ тхылъыщІи. «Хабзэм и хъумакІуэ» фіэщыгъэр зиіэ а къыдэкіыгъуэм ихуа тхыгъэхэр, езым зэрыжиІэмкІэ, сабийхэмрэ ныбжьыщІэхэмрэ яхуэгъэзащ. ТхакІуэм и иужьрей тхылъым ит очеркхэр, таурыхъхэр, шыпсэхэр, гушыІэхэр, ауанхэр сахуэзыщІар. Абы и цІэр нобэ зэрехьэ бийхэм нэмыщІ, балигъ куэдми зэрафІэхьэлэмэтынум шэч хэлъ-№2-м. Шынэхъыжьым и чэнджэ- къым. Зэрихабзэщи, тхылъыр бзэ щым тету, Сулътіан щіэтіысхьащ дахэкіэ, къулейкіэ тхащ, жанр зэмылІэужьыгъуэхэу зэхэгъэуващ.

Ди республикэм пщ э шызи э, акъыл жанрэ Іуэху еплъыкІэ тэрэзрэ зыбгъэдэлъ нэхъыжьыфІыр а псоми къадэкІуэу КъБР-м и ЦІыхубэ судым, Суд Нэхъыщхьэм ирагъэблагъэ жылагъуэ заседателу.

ГъащІэр фІыуэ зылъагъу, абы жыджэру хэт Пщыбий СулътІан зэфІиха апхуэдэ и лэжьыгъэфІхэм папщіэ мызэ-мытізу ягъэлъэпіащ къэрал дамыгъэхэмкіэ, щіыхь, фІыщІэ тхылъхэмкІэ. ящыщщ «1941 - 1945 гъэхэм екіуэкіа Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм гуащіэдэкі лэжьыгъэфі къызэригъэлъэгъуам папщІэ», «Лениныр къызэралъхурэ илъэси 100 зэрырикъуам папщІэ», «Лэжьыгъэм и ветеран» медалхэр, КъБР-м, ди Правительствэм къабгъэдэк і щ і ыхь тхылъхэр.

Сыт щыгъуи СулътІан щІэгъэкъуэн нэхъыщхьэу и ащ и щ ыбагъ къыдэт и унагъуэ дахэр. Абырэ и шхьэгъусэ Жанусэрэ (и ахърэтыр нэху Тхьэм ищІ) зэгурыІуэрэ зэдэ-Іуэжу илъэс куэдкіэ зэдэпсэуащ, бынити зэлагъуэташ: Парисэрэ Андзоррэ. Адэ-анэм абыхэм щІэныгъэ нэхъыщхьэ, ІэщІагъэ ирагъэгъуэтащ, гъащІэм лъэ быдэкІэ хагъэуващ. Ахэр унагъуэ хъужахэу мэпсэу, щіэблэ дахи къащіохъуэ. Сулътіан зэрыжиіэмкіэ, абы хуабжьу къыхуэнабдзэгубдзаплъэщ и нысэ ціыкіу Заретэ. Адэ гуапэм, адэшхуэ Іэфіым и гъащіэр щіэщыгъуэ, щыз хуащІ къуэрылъхупхъурылъхухэм я ехъулІэныгъэхэм.

ГъащІэр пэжу, и щхьи и напи емыпцІыжу, къэралым, щалъхуа щІыналъэм яфІрэ я ехъулІэны-(«Эль-Фа», 2006 гъэ), «Растить пат- гъэрэ къызэрыкіын Іуэхугъуэхэр екіуу зэригъэзэщіэным хущіэкъуу дунейм тетщ зи илъэс 90-р быным зыхуагъэлъапІэ Пщыбий СулътІан Хъанджэрий и къуэр. ЩІэблэр гъэмрэ хахуагъэмрэ. Абы итш хэкупсэу гъэсэным хьэлэлу бгъэдэт а цІыху щыпкъэр куэдым я чэнджэщэгъущ, я гъуэгугъэлъагъуэщ, я ущиякІуэщ. Пщыбийхэ я унагъуэ жьэгум и хъумакІуэ нэхъыжьыфІым дохъуэхъу узыншэу, быным, абыхэм я щІэблэм яфІ, я гуфІэгъуэ илъагъуу иджыри куэдрэ псэуну.

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

Елмэсхъан дунейм ехы-

♦1926 гъэм къалъхуащ

КъБР-м и цІыхубэ тхакІуэ

♦1946 гъэм къалъхуащ

УФ-м и цІыхубэ егъэджа-

кІуэ, КъБР-м щІэныгъэхэм-

кіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ

♦1952 гъэм къалъхуащ

филологие щІэныгъэхэм я

доктор, КъБР-м щІэны-

гъэхэмкІэ шІыхь зиІэ и

Мэлбахъуэ Борис.

Хьэхъупащ Іэ Хьэжбэчыр.

жаш.

Гъубж къэс яхуэзэнущ 🛉

Урысей МВД-м Налшык къалэм щи із управленэм и деж щыі э Жылагъуэ советым иіэщ къэрал кіуэці і уэхухэмкіэ Ізнатізхэр зыхэплъэну къезэгъ Іуэхухэр зэхэзыгъэкі еблэгъапіэ.

ЖЫЛАГЪУЭ советым хэтхэр закъыхуэзыгъазэхэм гъубж къэс сыхьэти 10-м къыщыщ одзауэ 14-м нэс щахуозэ Урысей МВД-м Налшык къалэм щиІэ и управленэм полицэм и къудамэ №1-м и хэшІапІэм: Налшык къалэ. Нэгумэм и уэрам 47. Ипэкіэ зебгъэтх хъунущ 49-41-38 телефонымкіэ.

2022 гъэм и япэ мазищым

Урысей МВД-м Налшык къалэм щиІэ и

	управленэм и деж щыгэ Жылагъуэ советым хэтхэу жэуап зыхьхэр
ЩІышылэм	
25.01.2022	КІуэкІуэ Артур, Аттоевэ Дианэ
Мазаем	
01.02.2022	Беслъэней Еленэ, Пашалиев Илъяз
08.02.2022	Шыдакъ Хъусен, КІуэкІуэ Мурат
15.02.2022	Бэгъуэт Хьэмидбий - ЖС-м и унафэщІ,
	Щхьэгъэпсо Аскэрхъан
22.02.2022	Тхьэщыгугъ Эллэ - ЖС-м и секретарь, Кобозев Игорь
Гъатхэпэм	•
01.03.2022	Бэгъуэт Хьэмидбий - ЖС-м и унафэщI, Аттоевэ Дианэ
08.03.2022	Тхьэщыгугъ Эллэ - ЖС-м и секретарь, КІуэкІуэ Мурат
15.03.2022	КІуэкіуэ Артур, Беслъэней Еленэ
22.03.2022	Щхьэгъэпсо Аскэрхъан, Кобозев Игорь
29.03.2022	Пашалиев Илъяз, Шыдакъ Хъусен.

Мы махуэхэм

♦Кърым Республикэм и махуэщ

♦ 1588 гъэм Урыс пащтыхь Федор Иван и къуэм Кремлым щригъэблэгъат Черкасскэхэ Темрыкъуэ и къуэ Мамсрыкъуэрэ Къамболэт и къуэ Къудэнэтрэ. **гъэм** Бгырыс

♦ 1921 АССР-р къзунэхуащ.

♦1932 гъэм къалъхуащ Ветеранхэм я республикэ Советым щІалэгъуалэм ядэлэжьэнымкІэ и комиссэм и унафэщІу лэжьа, УФ-м и Журналистхэмрэ ТхакІуэхэмрэ я зэгухьэныгъэм хэт, КъБР-м и щІыхь тхылъыр зыхуагъэфэща Пщыбий Сулътіан.

♦1936 гъэм къалъхуащ Адыгэ Республикэм щіыхь зиІэ и журналист НапщІэкъуий Заур. ♦1939 гъэм къалъхуащ

мэкъумэш щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъМУ-м и профессор Елмэс Албий.

♦1959 гъэм къалъхуащ философие щІэныгъэхэм

я доктор, КъБКъУ-м и про- ЛІыхъужь Хьэгъундокъуэ фессор КъуэщІысокъуэ Роберт.

♦ 1975 гъэм къалъхуащ дуней псом самбо бэнэкІэмкІэ тІэунейрэ и чемпион Алъхъо Сыхьэтбий.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru сайтым зэритымкіэ, ди республикэм піалъэ-піалъэкіэрэ уэс къыщесынущ. ЩІыІэр махуэм градуси 4 - 3, жэщым градуси 9 - 8 щы- лэжьакіуэ Бищіо Борис. хъунущ.

ЩІышылэм и 21,

♦ІэплІэ зэхуэщІыным и дунейпсо махуэщ ♦УФ-м и инженер дзэхэм я махуэщ

♦ 1918 гъэм Адыгейм Совет хъунущ. властыр щагъэуващ. **♦ 1924 гъэм** Ленин (Ульянов) Владимир дунейм

ехыжаш ♦1985 гъэм Франджым и

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru сай-

тым зэритымкІэ, ди республикэм пшэр техьэтекІыу щыщытынущ. ЩІы-Іэр махуэм градуси 2 - 1, жэщым градуси 6 - 4 щы-

> *Зыгъэхьэзырар* **ЩХЬЭЩЭМЫЩ**І Изэщ.

(**Лъэпкъ Іу**щыгъэ:

Псы къэмыжэм псыхьэлыгъуэ хыумыш. КъБР-м щыІэ МВД-м къет

Политикэ Экономикэ

Кавказ Ищхъэрэ Жылагъуэ Іуэху

«Титаник» кхъухьымрэ адыгэхэмрэ сыт зэхцагцэхц?

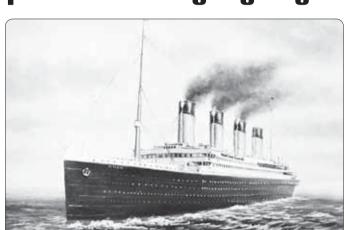
Зэхэзыхыу хъуам нобэми яфіэщіэщыгъуэ «Титаник» кхъухьым иса цІыхухэм къакІэрымыхуу, куэд топсэлъыхь абы илъа гъуазджэм и хъугъуэфыгъуэхэми.

1912 ГЪЭМ мэлыжьыхьым и 14 - 15 махуэ-жэщ зэпылъыпІэм щІилъэфауэ щытащ нэхъ ин дыдэхэм хабжэ «Титаник» кхъухьыр. Саунтгемптон къытекІыу Нью-Йорк зыунэтІа британ кхъухьым цІыху 1000-м нэс ист, тысыпіэ 200-р япэ классым хабжэ, хуэкъу-Хым здытетым, кхъухьыр псы щагъым щот мылыбпыщІыкІауэ щытащ.

ухуэныгъэм къыщагъэщ- блат. хьэпэ Іэмэпсымэхэр, къипсынщІэ хэр, джэдыгу къызыха- къыщитіысхьащ.

Гъуазджэм и хъугъуэфІы- «Адыгэ пщащэри» гъуэу къэлъытапхъэ хьэпгъэщіэрэщіамрэ зэримыхуэу, франджы сурэтыщІ Блон- хэмрэ сабийхэмрэ кхъуа-(«Хьэмэмым щІэт адыгэ фэм ипкІэри къелащ. Мазэ «Рубэйатым» уасэу хуапщащэ») сурэтымрэ. «Тита- бжыгъэ дэкІри, кхъухьым гъэувар доллар мин 50-щ. ник»-м и тхыдэм ар къыхэ- исахэм «Титаник»-р зей шІата хъугъуэфІыгъуэу.

Неоклассикхэм рэтыр япэ дыдэ Париж мыщі, Сурэтым хэзыщІыкІ критик- мини 100 къратыжыну. хэри гуапэу къыlущlащ

лейуэ псэухэм яІыгъыу. Блондель и лэжьыгъэм. иупсауэ нобэми хуагъэфа-Фэхэр гъэщІэгъуэну зэрызэблихым нэмыщІ, Блонрэт зэрищ ар Іуэху щ эщы-«Титаник»-р. къапштэмэ, гъуэт, сыту жыпІэмэ, а зэцІыхухэр зезышэ кхъухьт, маным адыгэ бзылъхуитіани, абы илъащ и хьэ- гъэхэм нэхърэ нэхъ дахэ лъагъыр куэдкіэ хэзыгъэ- щымыіэу къалъытэрт, уебхъуа хьэпшыпхэр. Тонн лэмэ сэхүсэплъхэк гүэрхэр пщІы бжыгъэм нэблагъэ лъапізу ирагъэкіын паперыскъыхэкІхэм нэмыщІ, щІэ, абыхэм «адыгэ цІы-

нэмыщІхэр. Абыхэм къа- щІэ Бернстрем-Штеффанзэпкърыхахэр, гъэм «Титаник»-м и билет Адрей щіыкі псэущхьэхэм я фэ- здришэжьа хьэпшып къомым язт Блондель и

> Кхъухьыр пІэр судым иратащ. Абы-

щэ. Япэрауэ, абы фІэкіуэдауэ жыхуиІэ сурэтхэм я гым жьэхэуэри, тіууэ зэ- дель адыгэ пщащэм и су- ціэр пэжу къриіуэфакъым, дунейр зи лъапІагъыу игъэју сурэтым и бгъуагъкІыхьагъымкІи щыуащ. Штеффансон зэрыжиІэмкІэ, «Адыгэ пщащэр» зытет чэтэным 1 метрэ сантиметр 20-рэ и бгъуагът , метри 2. 4-рэ и кlыхьагът. XIX лlэуасэшхуэ зиlэхэм хабжэрт хубзхэм зэрахьэм хуэдэ» щlыгъуэм псэуа франджы тхылъхэр, унэлъащ1эхэр, псалъэхэр дыщ1агъуу къау- сурэтыщ1 псоми чэтэн зыщэ хьэрычэтыщІэхэм къы-Сурэтыр зейр хьэрычэты- хагъэзыхьурэ, я сурэтхэм нэгъуэщІ инагъ иратыну ІэкІэлъыкІуэрт кхъухьым ис сон Маурицт. Адрейхэми мал иратыртэкъым. ИтІа-цІыху къулейхэм я машинэ ещхьу, Штеффансон 1912 ни, Штеффансон и зы сурэти апхуэдэ инагъ иlадыщэхэкІхэр, дыщэ ахъшэ- къищэхури, Саутгемптон къым, абы къикІращи, «Адыгэ пщащэр» къызэригъэлъагъуэм хуэдэу сурэт бэлыхьтэкъым. И псалъэр щыпхымыкІым, Блондель и мылыбгым тхьэусыхафэхэр ихъуэжри, шыпхэм ящыщу зи цІэр жьэхэуа нэужь, къэхъуа нэгъуэщ мыхъуми, «Адыгэ нэхъыбэрэ къраlуэр тly гужьейгъуэм хэт Штеф- пщащэм» и уасэр къызэкъудейщ: «Рубэйат» зы- фансон, езым зэрыжиlэм- фтыж жиlэри япиубыдащ. фіаща Хайам Омар и усэ кіэ, и хьэпшыпхэм я Іуэху Икіэм-икіэжым, «Уайт Стар бзылъхугъэ- Лайн» ІуэхущІапІэм Штеффансон иритыжащ доллар дель Мэрри-Жозеф (1781 - фэжьейхэм зэрыригъэ- мини 100 (иджырей къэб-1853) и ІэдакъэщІэкІ «La тІысхьэным иужь итащ, жыкІэкІэ - доллар мелуани Circassienne au Bain» езыр иужьрей дыдэу кхъуа- 2,5-рэ). Хайам Омар и

Нобэ куэд егъэщхьэжанащ нэхъ къуэдышхуэ зы- «Уайт Стар Лайн» ІуэхущІа- гъуэ ІэмэпсымэщІэхэмрэ «сурэт узымрэ» я зэранкІэ хабжэ хэм яхэтт Штеффансони. адыгэ пщащэхэм я тепфранджы сурэтыщі Блон- Су-рэт лъапіэ зыбжанэ фіэ- лъэ гуакіуэр зэрызыіэдель Мэрри-Жозеф и су- кіўэдаўэ тхьэ зэриіўэм нэ- щіагъэкіым. Аращ ди хьэрычэтыщІэм хъыджэбзхэр зэрыщытыхгъэлъэгъуэныгъэхэм щы- япиубыдырт «Адыгэ пща- хэу дахагъэм и дамыгъэу хагъэхьар 1814 гъэрщ щэм» къыпэкІуэу доллар дуней псом щытета зэманыр дигу къыщ1эд-Штеффансон пцІы тІэкІу гъэкІыжыр.

Къэзахъстаным псэукІэр щызэтоувэж

лэм и 2-м япэу къэ уащ Къэзахъстаным таныр, Армениер. къыщыхъея хьэлэбылыкъым теухуа хъыбарыщі эхэр. Сыт а зэрыхьзэрийм я тепщэгъуэр щагъэувыныр зи плъапіэ **шхьэусыгъуэ хуэхъуар? Хэт аргуэру** къарухэр я мурадхэм зэрыкlэлъеlэр ціыхубэр мафіэс гъунэм Іузыдзар? А гурыіуэгъуэ хъуакіэт. Аращ Токаев Къаупщіэхэм я жэуапыр къэзахъ лъэпкъым иджыри илъэс куэдкІэ къилъыхъуэнущ.

КЪЭЗАХЪСТАНЫР махуитхукІэ зыхэта бэлыхыым зэрыхэхуари щІыхэхуари дэ нэгъэсауэ къытхуэлъагъуну къыщІэкІынкъым, сыту жыпіэмэ, политикэм епха дэтхэнэ Іуэхугъуэми хуэдэу, утыку илъыр зыщ, а псор зезыгъакіуэ къарухэр щіэхъумащ. Итіани, щіы хъурейм и зы кіапэм щекіуэкі гузэвэгъуэр сэ зэи къыслъэІэсынукъым жыпІэн ипэкІэ, зыгурыбгъэІуэфым нэс уІэбэу, уи щІыналъэми мыхъумыщІагъэм зэрыщумытыным уегупсысын хуейш.

Іуэхум къызэрыщІидзар щхьэусыгъуэ къызэрыгуэкІкІэщ. 2022 гъэм щІышылэм и 1-м щегъэжьауэ Къэзахъстаным газ ткІуатзэрыбжэ «тенге»-мкlэ, 60 зи уасэ газ литрым зэуэ 120-рэ и уасэ хъуащ. Ар ямыдэу дзыхьщІыгъуэджэ зэрыхъу хабзэр». уэрамым къыдыхьа цІыхухэр мамыррэ Іэщэншэу я унафэщіхэм я пащхьэ ихьэу уасэр ирагъэхуэхыжын фІэкІа, нэгъуэщІ мурад ямыlayэ жаlэ. Къэзахъстаным и къухьэпІэ лъэныкъуэм хуэзэ Жанаозен къалэм щыщІидзэри, зэрыхьзэрийр хуэмхуэмурэ Нур-Султан щыхьэрым нэсащ. Уэрамым къыдыхьэхэм я бжыгъэм хэхъуэ зэпыту екіуэкіыурэ, гуп-гуп зэрыгъэхъуахэм хуэмурэ тыкуэнхэр якъутэн, машинэхэр, ухуэныгъэшхуэхэр ягъэсын, унэхэр зэтракъутэн щіадзащ. Зыкъэзыіэта ціыхухэм зытрагъэчыныхь Іуэхугъуэхэм язт Назарбаев Нурсултан Къэзахъстаным и правительствэм хэкІыжыпэныр. Сыту жыпіэмэ, илъэс 30-м и кіуэцікіэ къэралыр зи унафэм щіэта ліыщхьэм Іумпіэр нахузу имыІыгъыж щхьэкІэ, щІыналъэм щызекІуэ мылъкур зи ІэмыщІэ илъыр абырэ и унагъуэмрэщ, жаlэрт. Іуэхум кlэлъыплъахэм я нэгу щіэкіащ Назарбаевым зэрыпсэууэ хуагъэува фэеплъхэр къызэрыракъутэхам.

Зи къарум щымыгугъыж Къэзахъстаным и тепщэ Токаев Къасым-Жомарт Урысейм и Президент Путин Владимир дэІэпыкъуэгъу къыхуэхъуну елъэІуа нэужь, ОДКБ зэгухьэныгъэм и дзэхэр шІышылэм и 6-м щІыналъэм ихьащ. Фигу къэдгъэкІыжынщи, ОДКБ фІэщыгъэр зезыхьэ зэгухьэны- дыгъуа ахъшэхэм я тхьэщІыжыпІэу зэрыгъэм иджыпсту къэралитху хохьэ: Урысейр,

Къэзахъстаныр зэтракъутэу, абы езыхэм сым-Жомарт «Іэщэ зымыгъэтІылъым феуэ» жиlэу, унафэ ткlий къыщlыдигъэкlар. ЩІышылэм и 7-м Къэзахъстаным зэхэуэхэр щыбэяужри, щІышылэм и 15-м ирихьэліэу, ОДКБ-м игъэкіуа мамырщіэкъу 2600-р къэралым ирашыжакІэщ.

Уигу къэбгъэкІыжыну гъэщІэгъуэнщ ОДКБ-м и сэлэтхэр Къэзахъстаным щихьам, США-м и къэрал секретарь Блинкен Энтони къипсэлъахэр: «Тхыдэр щыхьэт зэрытехъуэмкіэ, Урысейр зыщіыпіэ ихьа нэvжь, къибгъэкlыжыну гугъу мэхъу».

Урысейм Хамэ къэрал ІуэхухэмкІэ и министерствэм Блинкеным и псэлъэкІэр емыкІуу къыщалъытащ. «Блинкен Энтони апхуэдизу тхыдэ дерсхэр фІыуэ щилъагъукіэ, - иратащ жэуап ліыщхьэм, езым ищІэжыпхъэщ американхэр уи унэ кІуэм и уасэр щыдэуеящ: къэзахъхэр къихьа нэужь, псэууэ укъэнэныр, уи мылъку птрамыхыныр, лей къыуамыхыныр

Дызэрыт зэманым Къэзахъстаным хуэмурэ гъащ эр щызэтоувэж. Ц ыху мини 5-м нэблагъэ щ эпхъаджащ эхэм нэмыщ 1, къулыкъущІэ куэд «къэралым зэрепцІыжам къыхэкіыу» ягъэтіысащ, зызыукіыжахэр къахэкІыу. «Мамырыгъэ Іейри зауэфІым нэхърэ нэхъыфІщ» жыхуаІэращи, хэт и щІыналъи апхуэдэ гузэвэгъуэм Тхьэм щихъумэ.

Иджыблагъэ инджылыз пащтыхь гуащэ Елизаветэ II и къуэ Эндрю-пащтыхынкъуэм зауэлІ нагъыщэхэри пащтыхь унагъуэм епха ціэ лъапіэхэри къыщіытрахыжа щхьэусыгъуэхэм язу хуагъэфащэ ар Къэзахъстаным щекІуэкІа хьэлэбэлыкъыр зи ІэрыкІхэм я кІуэгъужэгъуу зэрыщытыр. Нагуэу зэрагъэкъуаншэр баылъхугъэ зэригъэпудам епха хуэдэу щытми, ипэжыпІэкІэ пащтыхь гуащэм и къуэр «и напэ зытрихыжащ» зыхужаІэ цІыхухэм я щапхъэщ. Апхуэдэ щІыкІзу Назарбаевым и унагъуэр зыгъэжэкъуа инджылыз пащтыхь унагъуэм Къэзахъстаным къыщыхъуа Туэху мыщхьэпэхэм захиухеикТыжу хуагъэфащэ. ЖытІэм и щыхьэту къоув Инджылызым и премьер-министру щыта Кэмерон Дэвид къипсэлъахэр: «Ирикъунщ Инджылызыр Къэзахъстаным къыщащытар».

ЩІэныгъэмрэ цІыхугъэмрэ зэщІыгъумэ Ди зэманым цІыхум деж-**ИлъэсыщІэр къихьа къудейуэ**, **щІышы**- Къыргъызыр, Къэзахъстаныр, Таджикис-

кіэ щіэныгъэ пыухыкіа иіэныр машІэш. абы цІыхугъэ ин, зэхэщіыкі лъагэ, гъэсэныгъэ нэс шІымыгъумэ. Жылагъуэми къэралми я сэбэп нэхъыбэ зылэжьыфын ціыху ныбжьыщіэр хъунымкіэ тхылъ куэд еджэн хуейщ.

«ЛИТЕРАТУРЭР фІыуэ зылъагъу, тхылъ зэмылІэужьыгъуэ куэд еджэ ціыхум и зэманыр пщіэншэу, кунэфу игъакІуэркъым. Абы игури и псэри къулей мэхъу, зэман кІыхькіэ ирагъэджам, ягъэсам хуэдэу Іущу, губзыгъэу. Ціыху хьэлэлхэм папщіз зи гур къабээщ, зи бзэр дахэщ, хьэлкіз шаныфізи. хьэлкіэ щэныфіэщ, фіым и телъхьэщ, къуаншагъэмрэ мыхъумыщІагъэмрэ зылъагъу мыхъущ апхуэдэхэр», - дыкъы-щоджэ гъэсакІуэ Іэзэу щыта Жылау Нурбий и тхыгъэхэм.

Еджагъэшхуэхэм зэрыжаlэщи, тхылъ куэд еджэм ери фlыри нэхъ псынщlэу зэхещlыкl, цlыхухэм я хьэл-щэнхэри ещІэри, абыхэм тыншу ягуроІуэ, ядоджэ, ядолажьэ. Ахэр адэ-анэкіи, ныбжьэгъукіи, анэкъилъхукіи - хэткіи нэхъ хьэлэл мэхъу.

Мы псалъэхэм сэ сытрагъэгушхуащ ди тхакІуэхэм я лэжьыгъэхэм щыгъуазэ зысщІыным. Ахэр сэбэп ин къысхуэхъуащ усыгъэм си къару сыщыщеплъми. Сэ усэ цІыкІухэр стхыуэ щ эздзащ, нобэми абыхэм селэжьыну сф эф ш. Си къалэмыпэм къыпык ахэм яхэтщ Илъэсыщ эм теухуаи. Си гуапэ хъунт абыхэм ящыщ гуэрхэр газетым къытевдзэу илъэсыщіэ тыгъэ ди ціыхухэм яхуэзвгъэщіатэмэ.

ТІЫХЪУЖЬ Дисанэ. Нартан къуажэм дэт курыт школ №2-м и 11-нэ классым и еджакІуэ.

ТІыхъужь Дисанэ «Адыгэ псалъэм» и ныбжьэгъу ныбжьыщІэхэм ящыщщ. Абы и усэ зыбжанэ ди газетым нобэ тыдодзэ. Усэным гу хуэзыщіа адыгэ пщащэм дохъуэхъу Илъэсыщіэм хуиіэ мурадхэр къехъуліэну, курыт школыр фІы дыдэу къиухыу балигъ гъащІэм насып мыкіуэщі щигъуэтыну.

Хъуэхъу

Мы илъэсыщІэр Тхьэм ифхыну жиІэ Фи пщІэр лъагэрэ фи нэмысыр куууэ, Фи цІыхугъэр дахэрэ хэти псэм фыпищІу, Уэрамым фытехьамэ, жьыри щІэри тэджу, Фи зэф экіхэр инрэ дэнэкій щыпхыкіыу, Фи гуэныр гъавалъэрэ фи жыпыр ахъшалъэу, Гуапэу, псапэу фщІэфхэр минкІэ фхуэбэгъуэжу, Гукъеуэ зи куэдхэм чэнджэщэгъу фахуэхъуу, КъалъэІэсым гуауэ, фадэІэпыкъуфу, Жылэм фращапхъэрэ бэр фхуэарэзыуэ ЕтІанэгъэ пІалъэ псори фынэсыну. Ди гъащІэр нэхурэ ди унэр хуабэу Іэнэр шхыным къикъутэрэ ди ныбэ изу Ди щІалэхэр пелуану, хъыджэбзхэр тхьэ ухуду, Сабийхэр губзыгъэу, нэхъыжьхэр жьыщхьэ махуэу Гъэ куэд къэдгъэщІэну Тхьэм жиІэ, си хэкуэгъухэ.

Тыгъэ

Саугъэт лъапІи удз Іэрами Мы ИлъэсыщІэм фхуэзмыщІыф. Ягу фІы къыфхуилъў, псэм фыпащІу ЩыІэм ціыху - ахэр сыту фщіын? Сеуэнщи, сэ фхуэсщІынщ фэ тыгъэ Мы дуней псом щыфхуэну гу. Хэщі пэтми, нэхъри къыхэхъўэжў ФІылъагъуныгъэ мыухыж Шрет фи унэр псэ тыншыпізу, Къыщремыхъу абы гухэщІ. ФыщІыхьэжамэ, фи гур хэхъуэу, КъыщІыкІ къывэжьэу хъыбарыфІ. Сыхуейщ фІыуэ флъагъухэр фхуэпсэуну, КъыфхуащІу пщІэшхуэ, щІыхь, нэмыс, Сыхуейщ влэжьыну ІуэхуфІ Іэджэ, Къыфхуихьу хэхъуэ, мылъку, насып. ЦІыху куэд зыгъэщта мы «корона»-р Мы илъэсыщІэм Тхьэм тщхьэщих. Узыфи лажьи димыІэжу Дызэдэпсэумэ, хуабжьу сфіэфіщ.

ХъуэпсапІэ

ИлъэсыщІэм сэ сыхуейщ Нэхъ лъэщ хъуну Къэбэрдейр. ЦІыхуу исыр нэщхъыфіэну, Насып ин къахудэкІуэну. Щреly ди щІыпіэ дахэм И дэнэ щІыпІи пшынэ макъ, Зым иухым адрейм щІидзэў Иращі хатіэу ислъэмей. Ди цІыхуу хъуар иреузыншэ, Зэгурырегуэ лъэпкъы ухъуар. Къремы у фоч макъ ыр зэй, Гъавэу къытхурырекІ куэдІей. Узыншагъэр Тхьэшхуэ тыгъэу, Мамырыгъэр - ЩІы хъурейм. Гукъыдэж, насып уијэну Сыпхуохъуапсэ, Къэбэрдей!

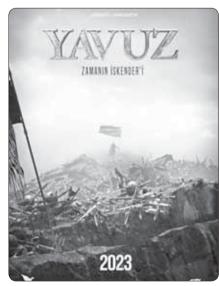
Тырку сериалыщіэ **ЯГЪЭХЬЭЗЫР**

Тырку фильмхэр фІыуэ зылъагъухэр къахуэмыгъэсу поплъэ гъатхэпэм и 11-м зи япэ Іыхьэхэр утыку кърахьэну «Явуз сулътlан Сэлим» сериалым.

ТХЫДЭР зи тегъэщіапіэ теплъэгъуэхэм сыт хуэдэ зэмани щІэупщіэшхуэ яіэщ. «Явуз сультіан Сэлим»-р драмэхэм хеубыдэ, нэгъуэщІу жыпІэмэ, гущІыхьэу иуххэм ящыщщ. Илъэс зыбжанэ хъуауэ ягъэхьэзыр сериалым, и ціэм къызэрыхэщщи, ліыхъужь нэхъыщхьэу хэтынущ дунейпсо тхыдэм гущІэгъуншагъкІэ зи цІэр щыІуа уэсмэнокъуэ сулътІанхэм яз Сэлим Езанэр.

Сулеймэн Телъыджэм и адэ сулътІан Сэлим и тепщэгъуэ убыдыкІэр шапхъэ дахэхэм яшыштэкъым. Баязид ЕтІуанэм и къуэ нэхъыщІзу зэрыщытым къыхэкІыу, тахътэр къылъысыххэртэкъыми, и мурадыр зригъэхъуліэн папщіэ, Сэлим и адэри и къуэшхэри иукІыжауэ жаlэ. Цlэ лейуэ кlэрыпщlа ри къагъэлъэгъуэн щаухынур 2023 «Явуз»-ри «пхъашэ, шынагъуэ, щІэпхъаджэ» мыхьэнэхэм япэгъунэгъущ. Езым и къуитхум ящыщу абырэ Йелтекин Корайрэ зэдатепщэгъуэр зыІэрыхьар «ЛІэщІыгъуэ телъыджэм» лыхъужь нэхъыщхьэу хэт Сулеймэн Канунийш. Ардыдэри, зэратхыжымкіэ, зэрымыщіэкіэщ и адэм и гущіэгъуншагъым псэууэ къызэрелар.

щытауэ жаІэ) и ролыр сериалыщІэм щызыгъэзащІэр «Лъагъуныгъэ фіыціэ» сериалым куэдым яригъэцІыхуа Кючюккёсе Халаз Филисщ. Езы Сэлим и ролыр егъэзащІэ «Эртугрул къэунэхужа»-м хэта Джошкун Дженгиз.

Зэрыжыт ащи, япэ Іыхьэр гъатхэпэм и 11-м дунейм къытехьэнущ, ауэ фильмым щыщ пычыгъуэхэр шІэх-шІэхыурэ утыку кърахьэ. Псогъэрщ. Сериалым и режиссёрыр Калйонджу Билалщ. Сценарийр

Іуэху псоми зыгуэр щхьэусыгъуэ хуохъу. Мы сериалыр икіэщіыпіэкіэ ягъэхьэзырын хуей щІэхъуар 2019 гъэм Эмират Зэгуэтхэм щагъэува нэгъуэщІ зы теплъэгъуэщ. «МафІэ Сулеймэн и анэ Хьэфсэ (адыгэу пащтыхьыгъуэхэм» Сэлим Езанэр къызэрыхэщыр зыфІ зыдумылъагъу хьэщхьэрыІуэ дыдэущ. Мелуан 40-м нэс зытекІуэда, серие 14-у зэхэт, илъэситІ ипэкІэ къагъэлъэгъуа а хьэрып фильмым и лъабжьэт Мысырым щыІа адыгэ мамлюк тепщэгъуэм и иужьрей лъэ-

хъэнэр. Фильмым щызэпэщ агъэувэ мамлюк сулътІан Тумэнбейрэ ищхьэкІэ зи гугъу тщІа Явуз Сэлимрэ. Тыркухэр егъэлеяуэ къигъэгубжьащ «МафІэ пащтыхьыгъуэхэм» хэт Сэлимым и цІыху щІыкІэр хьэкІэкхъуэкІагъэм хуэкІуэу къызэрагъэлъэгъуам. Мамлюк адыгэ сультІаным и льэныкъуэр зыІыгъ режиссёрымрэ сценаристымрэ я фильм зэхэлъхьэкІэр хъуатэкъым пхужыІэнукъым, сыту жыпІэмэ, Тумэнбей и ролыр зыгъэзащ В Нэбэуи Хъалид и ролыр къехъулІэпащ. Апхуэдиз ахъшэ зытекІуэда сериалми нэм къыфІэнэн е гур зыкІэрыпщІэн гуэр щумылъагъуу къанэркъым. ИтГани, инджылызым (Вебер Питер) игъзува хьэрып сериалыр тыркухэмрэ хьэрыпхэмрэ зэщагъэ еин мурад я в зэрызэхалъхьам гу лъумытэнкІэ Іэмал иІэкъым. Нэхъ куужу Іуэхум хэплъэхэм зэрыжаlэмкlэ, «Мафіэ пащтыхьыгъуэхэр» «Эртугрулым» пэщІагъакъуэу аращ.

А псом дэ дигу ежэлІапхъэу хэтыр Явуз Сэлим, адрей лъэпкъхэми къадэкІуэу, «адыгэхэми убыххэми» я тепщэу сериалыщІэм зыкъызэрышигъэлъагъуэрщ, аращи, адыгэ тхыдэри абы къызэрыхэщыну щІыкІэм дыпоплъэ.

«МафІэ пащтыхьыгъуэхэм» я гугъу пщІымэ, хьэрып актёрхэр мыlейуэ джэгу щхьэкlэ, абы «шэрджэс» псалъэр къызэрыхэхүэшхүэ щыІэкъым. КІуэ, Тумэнбей щіалэ ціыкіуу Шэрджэсым къызэрырашыр къытредзэ, Сэлим СулътІанри «тепщэгъуэр зыхуэмыфащэ мэлыхъуэхэм» макІуэ.

Режиссёр лъэрызехьэхэр уиІэ пэтрэ, ахэр щылэжьэну киностудие уи щІыналъэм имытмэ, псом ищІыІужкІэ, абыхэм анэдэлъхубзэ яІурумылъхьэфамэ, фІы къыпхужызыІэм уакъыдэщІу, ауэ щыхъукіэ, уи пщіэрэ уи щхьэрэ пхуэмыіыгъыжу, уи псалъи уи дуней тетыкІи ящІэмылъу упсэун хуей къару

ФІыуэ дыкъыщІамылъагъур

ЩІышылэм и 15-м хъыбар къзіуащ Мэзкуу щыізу автобусым дэс шофёрри абы къришэкі ціыхухэри зыгъэпуда дагъыстэн щІалэм и хъыбар. Зыхуейм деж щрамыгъэкІа, илъэс 29-рэ ныбжьым ит Болатукаев Шухьэиб гублащхьэдэсми цІыхухэми ящыхьа къудейкъым, «аращ урысхэм фхуэфащэр» псалъэхэмкіэ къригъажьэри, автобусым исхэм яхуэмыфащэ куэд захригъэхащ.

«БОЛАТУКАЕВЫМ ищІар цІыхум хуэмыфащэ къудейкъым, дагъыстэнхэм ижь-ижьыж лъандэрэ къадекІуэкІ хьэлми техуэркъым ар, - жиlащ Дагъыстэн Республикэм и унафэщl Меликов Сергей къэхъуам щытепсэлъыхым. - Сэ сызэреплъымкіэ, щіалэм «къысхуэвгъэгъу» щыжиіэн хуейр игъэпудахэм я пашхьэ къудейкъым, атІэ абы и фэ къызытеуэ дагъыстэнхэми зэхахыпхъэщ а псалъэр. Мы къэхъуам унагъуэри, школри, щІалэгъуалэр игъэсэну къызытехуэ дэтхэнэ зыри егупсысын хуейщ».

Мыгувэу, щІышылэм и 17-м, утыку кърахьащ Болатукаев Шухьэиб «лъэпкъ гъэпудыныгъэ къызэрыжьэдэкlам и фlэщу зэрыхуыщІегъуэжыр» щынэрылъагъу видео кІэщІыр. Къызэрыщіэкіымкіэ, зэдауэм щхьэусыгъуэ хуэхъуар шофёрым автобусыр къигъэувыІэн зэримыдарщ. «Си лъэпкъымрэ си динымрэ ямыгъэпудамэ, сэри апхуэдиз жысlэнутэкъым», - и пlэ къызэрырашар къыхигъэщащ Болатукаевым. ЩІалэр Калугэ къыщагъуэтри, хабзэм ирашэліащ. Къалэм щыіэ Кіэлъыплъакіуэ комитетым и унафэщіым и дэіэпыкъуэгъу Ивановэ Юлие и еплъыкіэмкіэ, дагъыстэн щіалэм ищіамрэ жиіамрэ зэхэплъхьэжмэ, ар «зэбииныгъэ къэгъэхъеин, хэгъэзыхьыгъэ хэлъу цІыхум и пщіэр гъэпудын» щіэпхъаджагъэм йокіуаліэ.

Іуэхум ирихьэлізу дигу къэдгъэкіыжыпхъэщ Хасавюрт дэт мэжджытхэм я зым Іимамым и къуэдзэу щылажьэ Сальгиреев Камилджэрий и лъэпкъэгъухэм яхуэгъэзауэ, «сыт фІыуэ дыкъыщІамылъагъур?» гупсысэм къыхигъэщар:

«Дэнэкіэ удаіуэми, дагъыстэнхэм зыгуэр зэхащіыхьауэ къыщіокі: къидыгъуат, ефыщізуат, ягъэтіысат. Фіыуэ дыкъалъагъуркъым, до езым дощіож ар. Мозкуу щыїо си ныбжьэгъухэм къызжа!эр фщ!эрэ? «Усыт лъэпкъ? Дэнэ ущыщ?» жаlэу, зыгуэр къеупщімэ, шэшэнхэми дагъыстэнхэми «дыкъэбэрдей адыгэш («кабардинец») жаlэн къаублащ. Сыт щхьэкіэ? Къэбэрдейхэм апхуэдэ гужьгъэжь хуаіэкъыми. Абыхэм хабээ нэхъ яхэлъщ, нэхъ «культурнэщ». Тэтэрхэми хуа-Іэкъым апхуэдэ гужьгъэжь. Сыт абы и щхьэусыгъуэр жыпІэмэ, ди сабийхэр зэрыдмыгъасэрщ».

Дауи, укъэбэрдейуэ Сальгиреевым жиlэхэр уи гуапэ мыхъункІэ Іэмал иІэкъым. ИтІани, дагъыстэнхэм я мызакъуэу, и унэ ціыху щіэзыгъэкі дэтхэнэ зыри егупсысыпхъэщ мы щіалэм

Гъэпціакіуэхэм защыфхъумэ

Дызытехьа 2022 гъэм щІышылэм и 14-м Урысей МВД-м и «Прохладнэ» къудамэм зыхуигъэзащ дистанционнэ гъэпціакі уэхэм я лей зытехьа. Прохладнэ къалэм щыпсэу цІыхубзым.

ХАБЗЭХЪУМЭХЭМ зэраубзыхуамкІэ, 2021 гъэм фокіадэм и кіэм щыщіэдзауэ дыгъэгъазэм и пэщіэдзэм нэсыху абы мызэ-мыт!эу зыкъыпищ!ащ имыц!ыхум, финанс компанием и лэжьакіуэу жиіэу. Ціыхухъум прохладнэдэсыр тригъэгушхуащ акцэрэ цифровой (бжыгъэ) валютэрэ зы Тэрыгъэхьэным. Мазищым къриубыдэу ц Тыхубзым ахъшэр игъэкІуащ гъэпцІакІуэм къыхуигъэлъэгъуа жып телефон номерхэмрэ банк картэхэмрэ. Псори зэхэту сом 169 559-рэ кІэпІейкІэ 83-рэ. ГъэпцІакІуэ-финансистым ар къигъэгугъащ дыгъэгъазэм и кlэм хэхъуэ къыlэрыхьэну. Зэманыр къэсу, къызэрагъэгугъар къыщы Іэрымыхьэм,

цІыхубзым финанс компанием и «линэ пщтырым» псэлъащ икІи къыгурыІуащ къызэрагъэпцІар. «Прохладнэ» къудамэм абы теухуа уголовнэ Іуэху къиlэ-

Шэч зыхуащІхэр яубыд

Урысей МВД-м Налшык къалэмкІэ и управленэм хъыбар къы Іэрыхьащ хамэ къэрал гъунэгъум щыщ илъэс 19, 25-рэ зи ныбжь ціыхуиті наркотикхэкіхэр ирагъэкіын мурадкіэ ди республикэм и щыхьэрым къызэрыкіуам теухуа хъыбар.

ХЪЫБАРЫР пэжу къыщІэкІащ икІи шэч зыхуащІхэр яубыдащ. Абыхэм язым къыкъуахащ акъылыр зыгъэутхъуэ пкъыгъуэхэр зэрылъ полимер пакету 7, апхуэдэуи сом мин

Экспертизэм къызэригъэлъэгъуамкІэ, къытрахар героин грамм 460-м щіигъу наркотикхэкіщ. Щіалэщіэхэм жаіащ ахэр гъэтІылъыпІэ щэхухэр къагъэсэбэпу ирагъэкІыну

Уголовнэ Іуэху къа этащ.

УАРДЭ Жантинэ

ANDIE MCANDE

Гуащ Гаф Гаф Дабач и щ Габлар

ЦІыхум и ІуэхущІафэм елъытащ къэзыухъуреихьхэм къы хуащі пщіэр. Іэщіагъэ псори хъарзынэщ, аўэ а узыпэрытымгукъыдэж къчитмэш блэжьым мыхьэнэ шијэнури уи ціэр абы шигъэІунури. Зи Іуэхущіафэ дахэхэмкіэ дуней псом зи ціэ щызыгъэlya ІэщІагъэліхэр ди мащІэкъым лъэпкъым. Пасэ зэманым уІэбэжмэ, дыщэкі, гъукіэ, дэрбзэр Іэщіагъэхэр зи Іэпэгъуу щытахэрщ япэ дыдэу утыкушхуэ дизышауэ къэлъытапхъэр. Адыгэм и Іэщэ-фащэкіэ лъэпкъ куэдым я деж ціэрыіуэ щыхъуащ. Іэм ищіауэ къыпхуэмыщіэну, езыр дыгъэм пэлыдрэ зэіусэр пигъэщхъыу сэшхуэр, щыптіэгъамэ, уардэ, екіу ущіэхъукірэ пхуэдэ щымыіэу и хъуреягъым уакъыщызыгъэхъу фащэр зей лъэпкъым и зэфіэкіыр мащіэтэкъым. Дыщэкіхэм я іэрыкіхэр зылъагъум яфіэтельыджэт, а хьэпшыпыр зыіэрагъэхьэфамэ, фіыгъуэшхуэ къайхъуліауэ къалъытэжырт.

жыпІэныр гъунэжщ икІи ахэр псори зы тхыгъэм къытхузэщ егъэубыдэнкъым. Абы къыхэкІыуи нобэ нэхъ хэхауэ дыкъытеувы энщ гъукіэ іэщіагъэм. ГъукІэныр адыгэ лъэпкъым

илъэс минитху ипэкІэ къиублащ, а зэманым къагъэсэбэпу щытари гъуаплъэщ, - жеІэ КъБР-м и Лъэпкъ музейм и унафэщІ Накуэ Феликс. – Гъуаплъэм елэжьу къэгъуэгурыкІуэурэ, хуэм-хуэмурэ гъущіыр къагъэсэбэпу щіадзащ. Гъущіым и къыщіэхыкіэр, и гъэткіукіэр, къэгъэсэбэпыкіэр япэ дыдэу къэзытІэсыфа лъэпкъхэм ящыщщ адыгэхэри. Мыбдежым къыхэгъэщыпхъэщ гъущІыр мывэм къыхихыу япэу зызыгъэадыгэхэр къызытекІыжауэ ябж хьэтхэрауэ зэрыщытыр. Апхуэдэу гъущіыр къыхащіыкіырт уафэм къехуэх вагъуэижми. Абы къыхащІыкІ Іэмэпсымэхэр, псом хуэмыдэу, ягъэлъапІэрт, ар уафэм тыгъэ къахуищ ауэ ябжырти. ИрагъэкІуэкІа къэхутэныгъэхэм къагъэлъэгъуащ хьэтхэм я джатэхэр, къамэхэр вагъуэижым къыхаха гъущіым къызэрыхащіыкіар. Абдеж щегъэжьауэ къапщтэмэ, Кавказ Ищхъэрэм гъущІыр къагъэсэбэпу шыщІадзар илъэс мини 3 ипэкіэ узэіэбэкіыжмэщ. Адыгэ гъукІэхэм я Іэзагъыр къыздежьэри я ІэрыкІхэмкІэ я ціэ щыіуари а лъэхъэнэрщ. Илъэс 200-300-кІэ гъуаплъэмрэ гъущІымрэ зэгъусэу къагъэсэбэпу къекіуэкіащ. Псалъэм папщіэ, языныкъуэхэм деж джатэ Іэпщэр гъуаплъэм, и дзэр гъущіым къыхащіыкіырт. Итіанэ гъущіым нэгъуэщІ зыгуэрхэр хагъэжыхьурэ, жырыщхъуэр (булатная сталь) къагупсысащ. Апхуэдэурэ адэкІэ ефіакіуэурэ нобэм дыкъэсащ.

Лъэпкъ куэдым я ІуэрыІуатэм мафіэм, гъущіым, гъукіэм епха хъыбархэм ущрохьэлІэ. Апдэ дигу къэкІыжыр нарт хъыбархэрщ. Абдеж дыщрохьэлІэ япэу зэдгъэцІыху гъукІэхэм: Дэбэч, іыжь. Дэбэч гъу льэнщ, хьурды кІэ нэхъыжьщ. Абы и къуэдзэу Лъэпщ гъукІэным щІидзащ. Апхуэдэу зэманыр екlуэкlыурэ Лъэпщ зиужьырт, Дэбэч и къарум нэхъ кІэричырт. Лъэпщ гъущі жьэражьэр Іэкіэ иубыдырти иухуэрт, ар жыlэщlэ ищlырти, зыхуей псори къыхищІыкІырт. И пІэ иувэн гъукІэ къызэрыкъуэкІам гу лъитэри, Дэбэч и лъэщапІэр Лъэпщ иритащ, нартхэм я гъукіи ищіащ. Лъэпщ яхуещі нартхэм джати, шабзи, мэlухуи, бжыи. Аращ нарт лъэпкъыр Іэщэ-фашэкІэ зыузэдыр. Ауэ, Іэшэ-фашэм нэмыщі, Лъэпщ нартхэм яхуещі ахэр зэрылэжьэну Іэмэпсымэхэри. Уадэ, Іэдэ, сыдж нартхэм япэ дыдэ яхуэзыщар Лъэпщщ. Ауэ а Іэмэпсымэхэр ищІын ипэ, Лъэпщ и сыджыр абрэмывэрт, и уадэр и ІэштІымырт. Зэрылъэщэну Іэмэпсымэхэр ишІынымкІэ абы дэ-Іэпыкъуэгъу хуэхъуащ Сэтэней гуащэ. Махуэ гуэрым ар кІыщым блэкіыу, Лъэпщ із пціанэкіз гъущі плъым зэрејусэр, мафіэм зэрыхэІэбэр илъэгъуащ икІи мурад ищІащ абы зыгуэр къыхуигупсысыну. Сэтэней пхъэ тызей пхъэдзакІэм къыхищІыкІри,

ЛЪЭПКЪ ІэщІагъэхэм ятеухуауэ абы кІыи фІилъхьэжащ. Аргуэру пхъэ тыкъырым сыдж щхьэгуэжь къыхиlущІыкІри, ахэр кІыщым ихьри, щэхуу щІилъхьащ. Лъэпщ ахэр щилъагъум гъэщІэгъуэн къыщыхъури, гъущІым а хьэпшыпхэр къыхищІыкІащ, абыхэм иригъукізуи щіидзащ. Іздэм и щІыкІэми Лъэпщ хуэзыгъэІу-щар Сэтэнейщ. Ауэ абы иужькІэ Лъэпщ гъущІ плъам зэи Іэдэуадэншэу еlусэфакъым..

Пэжыр жыпіэмэ, адыгэ гъукіэхэм я ціэ зыгъэіуар Іэщэрщ. Нартхэм я зэманым щегъэжьауэ адыгэмрэ Іэщэмрэ зэгуэпх мыхъуну зэгъусэщ. ГъукІэ псоми я гъукіэж Лъэпщ Іэщэ куэд и Іэдакъэ къыщІэкІащ, дэтхэнэри и ІэрыхуагъкІэ зыхуэдэ щымыІэу.

Дуней псом къыщацІыхурт адыгэхэм я Іэщэр, - жеІэ Накуэ Феликс. – Урысейм, Персым, Тыр-кум, Польшэм, Кърымым, нэгъуэщІ хамэ къэралхэми адыгэхэм ейм хуэдэу ящІыну хэтт я Іэщэхэр. Псом хуэмыдэу щ эупщ эшхуэ я эт адыгэ сэшхуэм, джатэм. Джатэр занщІэмэ, урипыджэну хъарзынэт, къэгъэшамэ, пыбупшІыну тынш мэхъу, моуэ зэуэ пих хуэдэу мэхъури. Адыгэ джатэкъуаншэр пыджэнми пыупщІынми зэхуэдэу фІыуэ хуэгъэпсащ, ар къэгъэшауэ зэрыщытым и зэран екІыркъым ІуэхугъуитІми. Псалъэм папщІэ, Персым, Тыркум я джатэхэр къагъэш, абыкІэ пыбупщІыну фІы дыдэщ, ауэ урипыджэну хъуркъым. Нарт эпосыр дигу къэдгъэкІыжмэ, «Сыт хуэдэ джатэ узыхуейр?» - жиlэу Лъэпщ Сосрыкъуэ щеупщІам: «Сэ сыхуейщ джатэ мыкlыхьу, мыкlэщlу. Бий жыжьэр къыщышынэу, бий гъунэгъур хигъащІэу. Сеуэм пигъэщхъыу, сепыджым пхигъэщу», - къритат жэуап. Мис апхуэдэщ адыгэ Іэщэр. Къыхызогъэщри, Іэшэр дышэ-дыжьынхуэдэ псалъэмакъ къыщыхъейкіэ екіу зыщіыр, атіэ икіи Іэрыхуэу, икіи псынщізу зэрыщытырт. Із-ЩЭМ

> Хуэм-хуэмурэ адыгэ гъукіэхэм хъуэт – и уадэр, уэрэд жиіэу, фоч, фокіэщі щіынми зратащ. къигъафэрт, мо хужьу плъа Псом хуэмыдэу а Іэщэр щІыным гъущІым зэрытехуэу хупхъэм нэхъ щІэгъэхуэбжьауэ елэжь щыхъуар Урыс-Кавказ зауэр щекТуэкТа лъэхъэнэрщ. Зауэр иуха иужь, адыгэщІым Іэщэ щыщІыныр нэхъ щехуэхащ. ГъукІэ нэхъ Іэзэхэр зауэжьым хэкІуэдат, е хэкур ябгынат. Абы къищынэмыщІауэ, урыс пащтыхьым и унафэкІэ адыгэхэм Іэщэ зехьэныр къыпаубыдат. Іэщэншэу куэбжэм къыдэмыкІыу щыта бгырысхэм, совет хабзэхэр ягъэува нэужь къамэ къудейри зэрахьэжыну хуитыжакъым. Нобэ адыгэ Іэшэхэм ящыщу унагъуэхэм илъыжыр закъуэт акъуэщ, нэхъыбэу абыхэм ущрихьэл эр музейхэращ.

тащ Іэщэм и фіагъ, и Іэрыхуагъ

Хэкум ис гъукІэ Іэзэхэм иджы нэхъыбэу я Іэдакъэ къыщІэкІыр зэрылажьэ Іэмэпсымэхэмрэ шы Іэпслъэпсхэмрэт. Арат колхоз кіыщхэм лэжьыгъэ нэхъыщхьэу щІэлъыр. Лэскэн районым хыхьэ Хьэтуей къуажэм дэта колхоз кіыщым зэман гуэркіэ тхакіуэ ціэрыіуэ хъуар. Ар Къэжэр

Езы Налом Хьэкlашэ щхьэкlэ «си гъукІэ Іустаз» жиІэрт. Налом и языныкъуэ ІэдакъэщІэкІхэм ущеджэкІэ, шэч къытепхьэркъым абы гъукіэ іэщіагъэм фіыуэ хищіыкіыу зэрыщытам. «Мыр гъукізу къэнами, и ІэщІагъэр игъэбжьыфІэзэпкърызыха критик Сокъур Му-

Й гъукІэ Іустазым Іэзагъышхуэ бгъэдэлъу къилъытэрт Налом икІи ІэщІагъэм зэрыхуигъасэм и мызакъуэу, Іущагъ куэд къыщищІэрт абы и деж. АдэкІэ сыхуейт ХьэкІашэ и образыр, абы и лэжьэкІэр Нало Заур и «Къру закъуэ» тхыгъэм къызэрыщигъэлъэгъуар къэсхьыну: «Къэжэр ХьэкІашэ лІы фІыцІэшхуэт, ныкъуэтхъуу пащІэ дахитІ тету. Абы ІэпщитІым сыщеплъкІэ тхуей кіащіэ лъэдийм езгъэщхьырт, лъынтхуэ пашэхэмрэ мускул налъэхэмрэ къытридзэжауэ. Уадэм я нэхъ хьэлъэр зелъатэу къигъафэрт. Е зэрыфіыціэ лъэщыр арат, е нарт Сосрыкъуэ кІыщым зэрыщапсыхьар арат - сытми ар сэ ліы фіыціэ гъущіынэм езгъэщхьырт, игъащІэм уадэ нэхъ шынагъуэ Іэщэ къимыщта пэтми. Зэм-зэмкіэрэ си пщіыхьэпіэм къыхэхуэрт сэ Лъэпщ и лъэщазэрагъэщІэращІэратэкъым пІэм сыбгъэдэту сыздэщытым нарт Сосрыкъуэ и Тхъуэжьейм тесрэ и бжыщхьэ дыкъуакъуэр сысу тажыр зэрызышхьэрихыу ар Къэжэр Хьэкlашэу къыщlэкlыжу.

Ар щылъащэкІэ уеплъыну гухэтхьэвыр зэрыхихум хуэдэу, хихуу, зытехуапхъэм шэрыуэу техуэрэ зыхуейм хуигъакІуэу: тхьэм ибгынэжа гъущІ кІапэжь къищтэрти псэ хилъхьэрт, зэрыхъуари-зэрыщари умыщау нал хъурт, шыр теувэхука щым тхыпхъэ тридзэу! ХьэкІашэ гъущІыр зыхуейм хуигъэкІуа нэужь, къыпыгуфіыкіынт, и щхьэ куціым дыгъэ къыщепсрэ нурыр, и жьэм къыІурыпс нэхъей, и дзэ хужьыбзэр къэлыду.

ГъукІэр зэрылажьэр щхьэщ, БлутІ, щхьэ... Къеплъурэ уигу иубыдэ, къыпщхьэпэжынщ, жиІэрейт абы»..

«Хьэкlашэ зы бэлыхь шишlым и деж зэуэ зэщіэкъуа хъурт, и нитіыр піейтейуэ мафіэм пэрыплъзу, із сэмэгумкІэ Іэдэр иІыгърэ гъущіыр сакъыу игъэплъу, Іэ ижьымкІэ пэрыіэбэ хьэншакъыр иіыгърэ фіамыщіыр къабзэу къызэщіикъуэу, зы дэп закъуэ адэкІикъырым зы уадащхьэ къыхихащ, щылэжьащ Нало Заур, иужькіэ мыдэкіи имыгъакіуэу. Мис ноби абы и нитІыр триубыдауэ кІуэцІ-

Хьэкlашэ и гъукlэгъэсэну щытащ. роплъ шэдыбжь мафlэм, гъущlым къызэрыпкърыхьэр елъагъу жыпіэну. Ар къыпэри-хыурэ гъущі плъам еуэху, уафэм вагъуэу итым хуэдиз хъуаскІэ къыхигъэлъэтырт...»

ГъукІэм и лэжьыгъэр зэрыгъэпсар фІы дыдэу ди нэгу къынут», - жиlащ Налом и тхыгъэхэр щlегъэхьэ Налом. Іэм ищlын хуейр щхьэм зэрыщызэрагъэзахуэри набдзэгубдзаплъэу ущытын зэрыхуейри гурыІуэгъуэщ. Къэжэр ХьэкІашэ дилъэгъуахэри зыхуиущия псори зыхилъхьащ Налом. Ар гъукіэ Іэщіагъэм икъукіэ хуэіэкіуэлъакіуэу зэрыщытар нобэми ящІэж къуажэдэсхэм.

- Нало Заур колхоз кІыщым щІэтт сэ абы лэжьакіуэ сыщагъэкіуам, жеіэ илъэс 50-м щіигъукіэ гъукіэу лэжьа Бесчокъуэ Далым. - Зы Іэ лъэныкъуэмкІэ уадэр иІыгъыу и къалэныр игъэзащІэрт, адреймкіэ тхылъыр Іэщіэлъу апхуэдэт. Іэзагъышхуэ хэлът, укіэлъыплъамэ, гъущІхэм я бзэкІэ тынш дыдэу «епсэлъэжу» къыпщыхъурт. Ауэ еджэным хуэнэхъуеиншэти, гуващІэхами ар щІэныгъэлІ зэрыхъунур къапщіэрт. Еджапіэ кіуа иужь абы къигъэзэжакъым, и гъащІэ гъуэгур щІэныгъэм хуиунэтІащ.

Бесчокъуэ Далым и адэшхуэри абы и адэжри гъукІэу щытащ, зэрыжагэу, нэхъыжьхэм я лъагъуэм я щІэблэр ирикІуащ.

Сэ нэгъуэшІ хэкіыпіи сиіэтэкъым, - жеlэ Далым. - Зэма-«псэ хэзылъхьэр» гъукіэ- къыіухьэу, и пыіэ щыгум дыгъэр ныр хьэлъэти, щіакхъуэ Іыхьэ ращ, зыпэрыт Іуэхум абы хуиІэ кІэрахъуэу къитрэ уримыгъэплъу, къызэрыдлэжыным иужь дитт, къуажа унафаціхами пшарыпъ умыгъэзащІэу къыпщащІыр хъунутэкъым.

апхуэдэу Мис къыщІидзэри, хьэмфіанэ, бел, шэмэдж, пхъэ і эшэ, вабдзэ, нал, нэгъуэщі Іэмэпсымэхэр ищІурэ, Бесчокъуэм хуэм-хуэмурэ и Іэзагъэм хигъэхъуащ икІи зыгуэр Іуэхутхьэбзэ хуейуэ кІыщым Іухьамэ, Далым зыхуагъазэмэ нэхъ къащтэрт. ЯщІэрт абы Іуэхур тэмэму и кІэм зэрынигъэсынур. Зи цІэр фіыкіэ Іуа гъукіэм республикэм и мызакъузу, Осетие Ищхъэрэми къикlыурэ ціыхухэр къыхуэкіуэрт. Пенсэм кіуэхукіэ колхозым хузэфІэкІыр яхуищІэу лэжьащ, иужьым и куэбжэпэм и деж кІыщ къыщызэІуихри, абыи куэдрэ щылъэщащ.

ГъукІэ ІэщІагъэр лэжьыгъэ хьэлъэш, узыншагъэмкІи зэранышхуэ пылъщ. Ар фІы дыдэу къыгурыІуэрт Далым и щхьэгъусэ Лени, къэуат зиІэ, узыншагъэмкІэ сэбэпынагъ зыпылъ шхыныгъуэхэр хуигъэхьэзырырт.

- Дауэ хъуми, а ІэщІагъэрщ сызыгъэпсэуар, абы къыпэкІуаращ си бынхэр зэрыспіар, зэрезгъэджар, - жеlэ Далым.

Зэщхьэгъусэхэм быних япІати, псоми ІэщІагъэ зырыз иратащ (адэм и лъагъуэм ирикlуэжа яхэмытми), дэтхэнэри унагъуэ щхьэхуэщ, я анэр нобэ ящхьэщымытыжми, абы и фэеплъ нэхур яхъумэу, адэр зыгуэр-кlэ зэрагъэгушхуэным хущІэкъуу мэпсэу.

Дадэ угъурлым и кІыщым дыщыщІишам, и нэхэр зэуэ къэлыдат, гу лъыптэрт и Іэхэм къару къызэрыхыхьэм, и нэгум иплъагъуэрт гукъэкІыжхэр щхьэм зэрыщызеуэр. Далым дэтхэнэ . І́эмэпсымэри гъукІэ къызэрагъэсэбэпым гъэщІэгъуэну къытхутепсэлъыхьащ, абы щІэт хьэпшыпхэм я гугъу къытхуищ ащ. Псом хуэмыдэў дигу къйнэжащ планэпэм дэт гущэр - Iэ elусауэ пщІэнтэкъым абы.

АтІэ нобэрей ди гъащІэм сыт хуэдэ увыпіэу піэрэ гъукіэ іэщіагъэм щиубыдыр? Дызэригугъауэ дэхуэхакъым. Налшык къалэ,

къапщтэмэ, кІыщ зыбжанэ дэтщ. Абыхэм я лэжьэкіэр зэдгъэщіэну мурад щытщіым дыкъытеувыіащ, Искож хьэблэм щыіэ, Джатэжьей Анзор и лъэщапіэм. Анзор илъэстіощіым наблэгъауэ мы іэщіагъэм дологим наблягаму мараламу на дологим наблягаму на дологим на долог иролажьэ. А Іуэхум зэрыпэрыхьа хъуам дыщыщі эупщі эм къыдита жэуапым тепщІыхьмэ, зэрымыщіэкіэ а Іэщіагъэр Іэпэгъу хуэхъуауэ аращ.

Сэ дахэ цІыкІу сиІэну сыхуейти, ар зэзгъэщІын гъукІэ куэдрэ сылъыхъуащ, - жеlэ Анзор. – Апхуэдэу зэзгъэцІыхуащ гъукІэ Борий Къанщобий икІи сызыщІэхъуэпса сэр сызэрыхуей дыдэм хуэдэу абы схуищащ. Абдежым щегъэжьауэ сыдихьэхащ а Іуэхум, псом хуэмыдэу адыгэ Іэщэм и къэгъэщІыкІэм. Арати Борий Къаншобий и гъукІэгъэсэну а ІэщІагъэм и щэхухэм зыхэзгъэгъуэзащ.

Лэжьыгъэм зыІэпиша щІалэм, япэщіыкіэ щылэжьэн щіыпіэр бэджэнду къищтащ, хуэм-хуэмурэ и Іуэхухэр щефіакіуэм зыми емыпхауэ, и щхьэ хуэлэжьэжу щІидзащ. Къанокъуэ Арсен КъБР-м и Іэтащхьэ къулыкъум щыпэрытам, хьэрычэтыщіз іуэху мащіэр дэіыгъыным теухуауэ къыхилъхьауэ щыта программэм ипкъ иткіэ къигъэлъэгъуа и Іуэху зехьэкІэр нэхъыфІхэм хабжэри, ахъшэ саугъэт къыхуагъэфэщащ. Ар къигъэсэбэпри, и Іуэхум зригъэубгъуащ, зыхуэныкъуэ мэпсымэхэр, хьэпшыпхэр къишэхуаш, лэжьапіэ Іэнатіэщіэхэр къызэригъэпэщащ.

кІыщым Иджыпсту хуих щолажьэри, абыхэм жэ, бжэ, щіыхьэпіэхэр, хъуэхэр зэрагъэщІэращІэ гъущІ хъархэр, нэгъуэщІхэри ящІ, жеlэ Анзор. – Сэ си лэжьыгъэр нэхъ зытегъэпсыхьар адыгэхэм я Іэщэхэм етіуанэ гъащіэ егъэгъуэтыжынырщ. Іэщэм елэжь, ар зыщІ хэхауэ щыІэкъым. Тхыдэм къызэрыхэщыжымкіэ, адыгэ Іэщэм къыпэхъун щы акъым. Абы и къекІуэкІыкІам, и тхыдэм щыгъуазэ зыщыхуэсщІым, сэ гукІи псэкІи зыхэсщІащ а Іуэхум иужь сихьэн зэрыхуейр. Абы и лъэныкъуэкІэ КъБР-м и Лъэпкъ музейм зэгуры уэныгъэ хузи у сыдолажьэ, апхуэдэуи цІыху щхьэхуэхэм я лъэјукіэ адыгэ сэшхуэр, къамэр, джатэр сощІ.

Къыхэгъэщыпхъэщ къэралыгъуэм и пащтыхь Абдалла II и шэрджэс щхьэхъумэхэм я фащэхэр зыхуэныкъуэ ТэщэхэмкІэ къызэгъэпэщынымкІэ, Анзор зэгүрыlүэныгъэ къращіыліауэ зэрызэдэлажьэри.

Джатэжьейм зэрыжиІэмкІэ. адыгэ Іэщэхэр зи унэ изыгъэлъыну хуейхэм я бжыгъэм иужьрей зэманым къыхохъуэ. Хэт ищІэрэ, абыхэми къахэкІынкІи хъунщ ар ящІыфу зезыгъэсэну хуейхэр.

- Сыхуейт адыгэ Іэщэм цІыху нэхъыбэ елэжьыну, - жеІэ Ан-- Ізшэм и ші хэр щыlэщ. Къокlуэ, лэжьыгъэм пэрохьэри, а зы фІэкІа зыщаІэжьэркъым кІыщым. Пэжщ, лэжьыгъэ гугъущ икІи хьэлъэщ, куэдми хэпщіыкіын хуейщ. Нэхъыщхьэращи, уэ а Іуэхум удихьэхыу, ар зыгуэркІэ пфіэхьэлэмэту щытын хуейщ, апхуэдэ фіэгъэнапіэ щымыіэмэ, зыри къикІынукъым.

Джатэжьейм и ІэщІагъэм фІыуэ зэрыхищІыкІыр ІупщІщ, зыпэрыт Іуэхум дихьэхыу, абы зэрызригъэужьынымкіэ гупсысэхэр иіэши. шэч хэлъкъым ар жыжьэ зэрынэсынум. ГукІи псэкІи зыпэрыт ІэщІагъэм абы и цІэр куэдрэ игъэ-Іунущ.

Зэрынэрылъагъущи, лъэпкъым ижь-ижьыж лъандэрэ къыдэгъуэгурыкіуэ Іэщіагъэм ди зэманми щіэупщіэ иіэщ, и пщіэр лъагэщ. Зэрыжаlэу, ІэщІагъэ зиІэм Іэужьи

еви ішімещему.

Илъэсым и футболист нэхъыфІ Хьэшыр Алан

ИлъэсыщІэм и пэ къихуэу «Советская молодёжь» газетым «Спартак-Налшыкым» тетхыхь журналистхэм я деж щі эупщі эныгъэхэр щрегъэкі уэкі. Абы къыщагъэлъагъуэ илъэс блэк ам и футболист нэхъыф вр.

МЫПХУЭДЭР иджы 27-нэу екіуэкіащ. Сытым дежи хуэдэу щІэупщІэныгъэм хэтахэр зыхэплъэныр куэдт. Абыхэм я ІэІэтым къигъэлъэгъуэнут 2021 гъэм «Спартак-Налшыкым» и футболист нэхъыфІ хъунур. Фигу къэдгъэкІыжынщи, журналистхэм футболиститхум я ціэр къраіуэн хуейт икій япэ ирагъэщым баллитху, етіуанэм – баллиплІ, ещанэм – баллиш, апхуэдэу къехыурэ трагуашэ. АдэкІэ журналистхэм къагъэлъэгъуапхъэт щІзуз командэм къыхыхьахэм ящыщу нэхъыфІыр, топ нэхъ дахэ дэзыгъэкlар, налшыкдэсхэм я зэlущіэ нэхъыфІымрэ нэхъыкІэмрэ.

Республикэм и хъыбарегъащіэ Іэнатіэхэм я журналиститхумрэ футбол клубым и пресс-Іэтащхьэмрэ я деж щрагъэкІуэкІа щІэупщІэныгъэхэм япкъ иткІэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и футбол командэ нэхъыщхьэм и футболист нэхъыф 2021 гъэм хъуащ гъуащхьэхъумэныкъуэ Хьэшыр Алан. Илъэс 24-рэ зи ныбжь футболистым балл 27-рэ къыхуагъэфэщащ. Къыхэдгъэщынщи, Алан спорт журналистхэм я анкетэхэм псоми къыщагъэлъэгъуащ. Хым ящыщу пліым ар япэ ирагъэщащ, зым – етіуа-нэм, адрейм ещанэм игъэуващ. Иджырей текіуэныгъэр Хьэшыр Алан и дежкІэ япэ хъуащ, ауэ нэрылъагъущ ар илъэс зыбжанэ хъуауэ абы зэрыхуэкІуэр. 2019 гъэм етІуанэ увыпІэр абы диугуэшащ Бацэ Къантемыр, 2020 гъэм шхьэзакъуэ етІуанэ увыпІэр иубыдауэ шытащ. Фигу къэдгъэкІыжынщи, Хьэшырыр «Спартак-Налшыкым» и гъуащхьауэ нэхъыфІщ. Плъыжь-хужьыфэхэм яхэту абы и хьэрхуэрэгъухэм я гъуэм илъэс блэкlам топибл дигъэкlащ.

ЩІ эупщі эныгъэхэм къызэрагъэлъэгъуамкіэ, етіуанэ увыпіэр къихьащ балл 13 къызыхуагъэфэща гъуащхьэхъумэ Шумахуэ Заур. Зы журналистым ар япэ иригъэщащ, нэгъуэщІым етІуанэу игъэуващ, иджыри нэгъуэщІитІым еплІанэ увыпІэр къыхуагъэфэщащ. Зэпеуэм балл пщІырыпщІ къыщахьри, ещанэ-епліанэ увыпіэхэр зэдаугуэшащ гъуащхьэхъумэхэу, и къуэш нэхъыжьым зымащіэкіэ къыкіэрыхъуа Шумахуэ Идаррэ Ольмезов Артуррэ. «Спартак-Налшыкым» 2021 гъэм и футболист нэхъыф итхум я гупыр зэхуищ ыжащ командэм тетхыхь журналистхэм баллий зыхуагъэфэща Жангуразов Расул. Псори зэхэту щ эупщ эныгъэхэм хэтахэм налшыкдэсхэм я футболист 13-м я ціэ къраіуащ. ИшхьэкІэ къышыдгъэлъэгъуахэм къишынэмышІауэ, гупъыта агъузташ Кізпыкіуей Хьачим Антипов А тон, Бажэ Амир, Сындыку Темыркъан, Торосян Севадэ, Къумыкъу Ислъам, Бенедык Данил, Бэчбо Му-Къыхэдгъэщынщи, командэм 2021 гъэм щІэуэ къы-

хыхьахэм ящыщу журналистхэм нэхъыф у зыкъигъэлъэгъуауэ къалъытащ гъуащхьауэ Бэчбо Мурат. Абы баллихым щыщу 3-р къылъысащ.

Ди командэм къемыхъуліахэм ящыщу щізупщізныгъэхэм къыщагъэлъэгъуащ зэlущlитху, арщхьэкlэ «япэ ищар» «Биолог-Новокубанск»-м Прогрессым щыІзу 0:1-уэ ди щіалэхэр къызэрыщыхагъэщіарщ.

ЗэрытемыгъэкІуауэ, 0:0-у иуха пэтми, журналист нэхъыбэм зэlущlэ нэхъ дахэ хъуауэ къалъытащ «Спартак-Налшыкым» Таганрог щыІэ «Форте»-м дригъэкІуэкІар.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и футбол командэ нэхъыщхьэм дигъэкІа топхэм нэхъыфІыр журналистхэм къахухэхакъым – дэтхэнэми езым и закъуэ гурыхь щыхъуа топ иІэу къыщІэкІащ. Къыхэдгъэщынщи, шІэупщІэныгъэм хэтахэм къагъэлъэгъуащ Хьэшыр Алан Волгоград и «Ротор-2» и гъуэм дигъэкla топитІыр, Багъэтыр Альберт Мэхъэчкъалэ и «Динамо» худихуар, Къумыкъу Ислъам - «ЕсэнтІыгум». Шумахуэ Идар - «Мэшыкъуэ КМВ»-м, Бэчбо Мурат «Алание-2» я гъуэр зэрыхагъэщ а-

ЖЫЛАСЭ Замир.

Анэдэлъхубзэр хъумэ икІи егъэфІакІуэ

Бахъсэн районым и библиотекэм шрагъэкіуэкіащ «Уи анэдэлъхубзэр хъумэ икіи егъэфіакіуэ» литературэ-макъамэ пшыхьыр. Ар теухуауэ щытащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и къэралыгъуэр илъэси 100 зэрырикъумрэ мы гъэр ЦІыхубэ гъуазджэмрэ щэнхабзэ хъугъуэфІыгъуэхэмрэ я илъэсу зэрагъэувамрэ.

ЗЭХЫХЬЭМ ирагъэблэгъащ районым ЩэнхабзэмкІэ и унэхэм гъуазджэмкіэ Іуэхущіапіэхэм я лэжьакІуэхэр, курыт еджапІэхэм я гъэсэнхэр, библиотекэм жыджэру екІуалІэхэр.

Пшыхьым щытепсэлъыхьащ лъэпкъ ІуэрыІуатэм, анэдэлъхубзэм й лъабжьэр зыгъэтІылъа тхакІуэ, усакіуэ нэхъыфіхэм, усэхэм

къеджащ. ЦІыхубэ уэрэдхэр игъэзэшІаш «Кавказ» уэрэджы ак уэ ансамблым. «Тхылъымрэ бзэмрэ щэнхабзэм я хъумакІуэ нэхъыщхьэщ. Литературэрщ

лъэпкъхэр зэкъуэзыгъэувэр, зыр адрейм нэхъ гъунэгъу хуэзыщІыр», - жеІэ районым и библиотекэ системэм и ямурадщ. унафэщІ Нэгъуей Радимэ.

КъищынэмыщІауэ, лиотекэхэм я лэжьакІуэхэм социальнэ сайтхэр къагъэсэбэпу лэжьыгъэ ирагъэкіуэкі, щіыналъэм и щэнхабзэ, гъуазджэ Іуэхухэм къуажэдэсхэр къыхашэу. Мазаем урыс литературэм и пшыхь къызэрагъэпэщыну

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр: ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІредактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ШхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» КъБР-м газетыр Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учрелителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкІакІуэхэм -42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм - 42-75-78, 42-63-64.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту шыткъым.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщІэныгъэхэмкІэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр шІыналъэ ІуэхущІапІ́эм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдок І. «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ.

357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

корректорхэу Щоджэн Заирэ (1, 2-нэ нап.), Елмэс ФатІимэ (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэш.

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь

секретарым и къуэдзэ Джатокъуэ Марьянэ,

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П5894 • Тираж 2.039 • Заказ №83